

Využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně

Pavel Hetmer

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavel HETMER**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Využívání výpočetní techniky u dětí a mládeže**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti výpočetní techniky, volného času.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu metodou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRDIČKA, B. Role internetu ve vzdělávání. Kladno: AISIS o.s., 2003. ISBN 80-239-0106-0.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X.

PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

ZELENÝ, J., MANNOVÁ, B. Historie výpočetní techniky. Praha: Scientia, 2006. ISBN 80-86960-04-8.

ZEMANOVÁ, P. a kol. Jak si zachovat zdraví u počítače. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-546-6.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Pavel Opatrný**
Ústav pedagogických věd

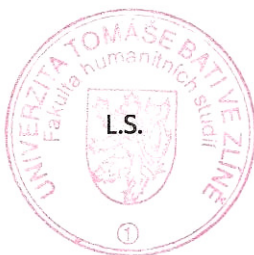
Datum zadání bakalářské práce: **18. ledna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **7. května 2010**

Ve Zlíně dne 18. ledna 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 29.4.2010

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Bakalářská práce se věnuje zanalyzování situace jak děti a mládež studující ve Slavičíně využívají počítače ve svém volném čase. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce se zabývá informacemi týkající se charakteristiky vývojového období dospívání, volného času a v neposlední řadě výpočetní technikou. Praktická část práce je zaměřena na kvantitativní výzkum v oblasti využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně, který byl zrealizován metodou dotazníkového šetření.

Klíčová slova: děti, mládež, volný čas, počítač, Internet, zdraví, počítačové hry, komunikace, média, rodina, škola, pedagog

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with the situation of analyzed how children and young people use computers for their studying in their spare time in Slavičín. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical parts. The theoretical part deals with information relating to the characteristics of development during adolescence, leisure time and finally Computer Engineering. The practical part of work focuses on quantitative research in the use of PCs in free time of children and young people learning in Slavičín that was created by method of questionnaire.

Keywords: children, youth, recreation, computer, Internet, health, computer games, communication, media, family, school, pedagogue

Chtěl bych poděkovat panu PhDr. Pavlu Opatrnému za vedení mé bakalářské práce a za spoustu užitečných rad a podnětů, které mi poskytnul při zpracování bakalářské práce.

Dále bych chtěl rovněž poděkovat rodině za podporu, kterou mi po celou dobu studia poskytovala.

OBSAH

ÚVOD	10
1 TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÉHO OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	13
1.1 VYMEZENÍ OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	13
1.2 SPECIFICKÉ VÝVOJOVÉ PROBLÉMY DOSPÍVAJÍCÍCH V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI.....	13
2 VOLNÝ ČAS SOUČASNÝCH MLADÝCH LIDÍ	15
2.1 VYMEZENÍ POJMU VOLNÝ ČAS	15
2.2 VOLNÝ ČAS A ŽIVOTNÍ STYL	15
2.3 FUNKCE VOLNÉHO ČASU.....	16
2.4 VOLNÝ ČAS A RODINA	16
2.5 PEDAGOG VOLNÉHO ČASU A VYCHOVATEL.....	18
2.6 VOLNÝ ČAS A ŠKOLA	19
2.7 MÉDIA, KOMUNIKACE A VOLNÝ ČAS.....	19
2.8 PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ A VOLNÝ ČAS	21
2.9 FUNKCE VÝCHOVY VE VOLNÉM ČASE	22
2.10 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ.....	23
2.11 ZAŘÍZENÍ PRO VÝCHOVU MIMO VYUČOVÁNÍ.....	24
3 VÝPOČETNÍ TECHNIKA	26
3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	26
3.2 HISTORIE VÝPOČETNÍ TECHNIKY	26
3.2.1 První počítače	26
3.3 INTERNET	27
3.3.1 Co je to Internet a k čemu slouží.....	27
3.3.2 Internet ve vzdělávání	28
3.3.3 Internet a domácnost	29
3.3.4 Internet a jeho rizika dalšího vývoje	30
3.4 POČÍTAČOVÉ HRY	30
3.4.1 Rizika počítačových her	30
3.4.2 Hry a rizikové skupiny dětí	31
3.4.3 Žánry počítačových her	31
3.5 KOMUNIKACE A POČÍTAČ	33
3.6 ZDRAVÍ A POČÍTAČ	34
3.6.1 Obtíže vzniklé v důsledku sedavého zaměstnání	35
3.6.2 Počítač a zrak	37
3.6.2.1 Vymezení použitých pojmů	37
3.6.2.2 Zraková zátěž při práci na počítači	37
3.6.3 Pracovní prostředí a počítač	38

II	PRAKTICKÁ ČÁST	40
4	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU ZABÝVAJÍCÍ SE VYUŽÍVÁNÍM POČÍTAČŮ VE VOLNÉM ČASE U DĚTÍ A MLÁDEŽE STUDUJÍCÍ VE SLAVIČÍNĚ.....	41
4.1	CÍL VÝZKUMU	41
4.2	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	41
4.3	DRUH VÝZKUMU	42
4.4	METODA VÝZKUMU	42
4.5	VÝZKUMNÝ VZOREK	43
4.6	PROMĚNNÉ	43
4.7	VÝZKUMNÉ OTÁZKY	43
4.8	REALIZACE VÝZKUMU	43
5	VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	45
5.1	VÝSLEDKY VÝZKUMU	45
5.2	SHRnutí VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	75
	ZÁVĚR	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	83
	SEZNAM GRAFŮ	84
	SEZNAM TABULEK.....	86
	SEZNAM PŘÍLOH.....	88

ÚVOD

Tématika týkající se využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže mě velmi zajímá už delší dobu a myslím si, že je na místě udělat právě výzkum o tom, jak mladí lidé tráví svůj volný čas u počítače. Všichni víme, že dnešní doba moderních technologie nám otevírá velké možnosti a s tím jsou spojeny nejen klady, ale i zápory. Před lety když Bill Gates přišel s myšlenkou, aby byl počítač v každé domácnosti, všichni si mysleli, že je to jen utopie. Avšak o několik let později se jeho myšlenka stala realitou. Vždyť v dnešní době mají svůj počítače už i některé děti.

Počítač je velmi všestranná nejen edukační pomůcka, ale domnívám se, že velké procento dětí a mládeže používá počítač většinou na hraní počítačových her. Určitě bych ale nechtěl hraní počítačových her nějakým způsobem zatracovat. Jen je určitě důležitou otázkou výběr správných žánrů her pro určitou věkovou kategorii. Vždyť jednoduché logické hry, pokud jsou dodržena určitá pravidla, mezi něž může patřit, že dítě je pod dozorem rodičů a tráví u počítače jen přiměřeně dlouhou dobu s ohledem na svůj věk, pomáhají právě tyto hry k rozvoji osobnosti jedince. Zároveň se hraním počítačových her člověk učí ovládat i jednotlivé komponenty počítače jako je myš, nebo klávesnice. Další velmi rozšířenou formou využívání počítače ve volném čase u dnešní mládeže je určitě surfování na Internetu a komunikace přes Internet. Dnes, kdy je možnost připojení na Internet prakticky kdekoliv, není téměř žádný problém dostat se k materiálům nevhodných pro děti a mládež, nebo si přes Internet objednat takřka cokoli. Vždyť většinou stačí při přístupu na internetové stránky se sexuálním obsahem pouze potvrdit, že jsem osoba starší 18-ti let, a poté si je už děti či mládež můžou klidně prohlížet. Internet nám ale přináší i spoustu užitečných možností, jako jsou například pomoc při vzdělávání, získávání informací apod. Internet je nám tedy velkou zbraní a pomůckou, a proto bych ho nechtěl v žádném případě nějakým způsobem zatracovat. S tím ale opět souvisí dodržení určitých pravidel. Možnosti využití počítače dětí a mládeží jsou určitě velmi rozmanité. Proto se domnívám, že má práce může být přínosem z důvodu lepšího poznání jak děti a mládež tráví svůj volný čas u počítače.

Cíle předkládané bakalářské práce lze tedy shrnout do následujících bodů:

1. Objasnění vývojového období dospívání mladých lidí.
2. Seznámení se základními funkcemi a životním stylem v souvislosti s trávením volného času.

3. Vymezení základních pojmů v oblasti informačních a komunikačních technologiích, Internetu, počítačových her, zdraví a počítače.
4. V rámci praktické části bakalářské práce analyzovat využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně.
5. Zmapování, jakým způsobem využívají počítače a aktivity s nimi spojené studenti osmého a devátého ročníku a studenti maturitních ročníků ve Slavičíně a s tím související klady a zápory dnešních možností využívání počítače.
6. Vyzkoumat, zda studenti v tomto věku mají zdravotní problémy související s trávením volného času u počítače.
7. Zjistit, zda studenti osmého a devátého ročníku mají více volného času, než studenti maturitních ročníků.
8. V závěru provést shrnutí výsledků výzkumu a najít odpovědi na předem stanovené výzkumné otázky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÉHO OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

Období dospívání je spojeno s celou řadou změn a každý jedinec prochází určitými stádii vývoje. Nejedná se jen o změny fyzického rázu, ale člověk zároveň prochází vývojem i v oblasti psychiky. Jelikož se tato práce zaměřuje na děti a mládež, je jistě vhodné uvést základní charakteristiky právě období dospívání.

1.1 Vymezení období dospívání

Období dospívání lze vymezit v základním biologickém smyslu, jako životní úsek ohraničený na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání (objevení se prvních sekundárních pohlavních znaků) a znatelnou akcelerací růstu a na druhé straně dovršením plné pohlavní zralosti (reprodukční schopnosti) a dokončením tělesného růstu (Langmeier a Krejčířová, 1998).

Zároveň s biologickým zráním probíhá i řada nápadných psychických změn. Tyto změny můžeme charakterizovat ohlášením nových pudových tendencí a zároveň hledáním způsobů, jak tyto pudy uspokojovat a kontrolovat. Dále celkovou emoční labilitou a zároveň nástupem vyspělého formálně abstraktního způsobu myšlení a dosažení vrcholu jeho rozvoje (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Langmeier a Krejčířová (1998) se drží nejčastějšího dělení celého období:

1. Období pubescence – přibližně od 11 do 15 let.
  - a) Fáze puberty – u dívek tato fáze trvá od 11 do 13 let a u chlapců o 1 až 2 roky později.
  - b) Fáze vlastní puberty – přibližně od 13 do 15 let.
2. Období adolescence – doba přibližně od 15 do 20 – 22 let. Tato skupina bývá také označována jako mladiství, dorost, teenager.

1.2 Specifické vývojové problémy dospívajících v dnešní společnosti

Langmeier a Krejčířová (1998) uvádí následující specifické vývojové problémy dospívajících v dnešní společnosti:

1. Rozpor mezi fyzickou a sociální zralostí

Sekulární akcelerace tělesného růstu a pohlavní zralosti neustále posunuje dolní hranici dospívání do nižšího věku. Naopak složitost společenských požadavků a nároky na vzdělání a profesionální přípravu neustále oddalují dosažení sociální zralosti. Fyzické a psychické body, které původně splývaly, se stále více navzájem oddalují a vznikají problémy. Nejvíce je tento rozpor patrný v tom, že je dospívající fyzicky vyzrálý pro sexuální aktivitu, ale musí ji odkládat do pozdějšího věku ze společenských důvodů.

2. Rozpor mezi rolí a statusem

V současné složité a dynamické společnosti se postavení jedince často nepředvídaně mění a mezi rolí a statusem vznikají rozpory. To se týká hlavně dospívajících. Od fyzicky téměř zralých jedinců se očekává vyspělé a odpovědné postavení, role dospělého a na druhou stranu je jejich status velmi nízký, předpokládá se závislé dětské postavení - poslušnost atd. To platí zejména pro mladistvé, u kterých se hranice sociální zralosti spolu s ekonomickou samostatností posunuje do vysokého věku.

3. Rozpor mezi hodnotami mladé a starší generace

Neustálé technické, vědecké i společenské změny se sebou přinášejí rozdíly v názorech, hodnotách a postojích generací. Starší generace ulpívá na dřívějších hodnotách a naopak nová generace sbírá své vlastní zkušenosti a odmítá přijmout staré hodnoty a normy. Dochází k odmítnutí „generačního konfliktu“ a poukazuje se hlavně na porozumění, toleranci a názorovou pružnost.

4. Rozpor mezi hodnotami rodiny a vnější společností

Období dospívání je velmi náročné a někdy i konfliktní a přizpůsobení výchovného přístupu zvláštností tohoto období je velmi těžké. Dospívající potřebuje pevné a důsledné vedení, ale zároveň musí být toto vedení odlišné od vedení dítěte. Rodiče by se měli snažit porozumět svému dospívajícímu dítěti a podporovat ho při hledání pro něj základních hodnot, pomáhat mu s nalezením osobní orientace a životních cílů a neméně důležité je uznání jeho silných stránek a jeho hodnoty pro druhé. Rodiče by zároveň měli dítěti vymezit jasné hranice chování, ale s dostatkem volnosti pro samostatné rozhodování.

2 VOLNÝ ČAS SOUČASNÝCH MLADÝCH LIDÍ

Volný čas je nedílnou součástí života každého z nás. Snad každý člověk potřebuje mít pro sebe alespoň někdy trochu volného času. Někdo tento čas využívá k relaxaci a zábavě, někdo jiný zase pro práci. Jde o to, že každý člověk je jedinečný a každý máme jinou představu o volném čase. V následující části práce bych se chtěl zaměřit na volný čas, vymezení základních pojmů apod.

2.1 Vymezení pojmu volný čas

„Volný čas je čas, se kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, jež zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku). Na výchovu a vzdělávání ve volném čase je zaměřena pedagogika volného času“ (Průcha, Walterová, Mareš, 1998, s. 283).

„Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život“ (Hofbauer, 2004).

2.2 Volný čas a životní styl

Každý člověk má svůj systém hodnot, který se postupně utváří životem a aktivitou jedince. Někteří lidé berou volný čas jako zbytečnou věc a hlavní hodnotou je pro ně jen práce. Pokud už ale odpočívají, mají i často výčitky svědomí, že nic nedělají. U některých lidí je tomu zase opakem. Náplň života naopak spatřují hlavně ve volnočasových aktivitách a pracovní povinnosti chápou jako nucené zlo. Je tedy patrné, že optimální přístup není ani v prvním ani v druhém případě. Měli bychom se nažít najít rovnováhu mezi povinnostmi a volným časem. Někteří lidé jsou zaměřeni na nákup zboží, jako je sportovní vybavení, auta apod. než na jejich skutečné využití ve volném čase. Proto také můžeme často vidět například lyžaře s perfektním vybavením, kteří nelyžují, ale spíše se jen vystavují. Velmi důležitá je i míra aktivity. Někdo se dívá na fotbal jen v televizi, než aby si šel koupit lístky a vyrazil na fotbal, nebo dokonce si ho šel zahrát. Jiný člověk zase touží po cestování, a proto usilovně šetří a pracuje, aby po nějaké době mohl zrealizovat své plány. Důležitou roli hraje i sociální interakce a vztahy s lidmi kolem nás. V oblasti volného času velmi záleží

s kým a v jaké společnosti prožíváme svůj volný čas. Pro někoho je nejlepší, když může trávit volný čas sám, někdo je radši v malé skupině přátel a někdo vyhledává rušný společenský život. Dalším důležitým faktorem ve volném čase je rodina. Vždyť první zkušenosti s volným časem získáváme právě v rodině. Děti se učí od rodičů určitému způsobu života a napodobují jejich životní styl. Tyto získané návyky si dále přenáší do další etapy svého života (Pávková a kol., 2002).

2.3 Funkce volného času

Čáp (In Kavanová a Chudý, 2005) uvádí tři hlavní funkce volného času:

1. Odpočinek

- Jde o regeneraci pracovní síly a vyrovnává únavu vzniklou při práci.
- Jde o kulturní odpočinek, kino, divadlo, hry, sport, práci jako koníček ale i pasivní odpočinek.

2. Zábava

- Souvisí s novými zážitky a neobvyklou činností.
- Spadají sem například hry a činnosti, které člověka rozptylují.
- Přerušují u člověka jednotvárnost denního, týdenního režimu (sport, četba, televize).

3. Rozvoj osobnosti

- Jde o velmi důležitou funkci z hlediska pedagogického, ale i společenského.
- Měl by vést k rozvoji osobnosti v oblasti duševní, tělesné a sociální.
- Jde například o zvyšování kvalifikace, vzdělávání, zájmové činnosti, ale i účast na společenském a veřejném dění života.

2.4 Volný čas a rodina

Rodina jakož to malá primární sociální skupina je pro většinu dětí a mládeže prvotním prostředím života ve volném čase a výchovy. Velmi zásadním způsobem se podílí na formování osobnosti dětí a mládeže. Rodina zabezpečuje hmotné podmínky, sociální ochranu a

začíná s výchovou a vzděláváním, snaží se rozvíjet mezilidské vztahy a utváří základy hodnotové orientace (Hofbauer, 2004).

Dřívější tří nebo čtyř generační rodiny se postupně přeměnily na dvougenerační (rodiče se svými dětmi). Některé už dospívající děti mají tendence opouštět svou rodinu dříve, než tomu bylo dříve a její tradiční model nechtějí přijmout, jelikož se jim jeví jako málo přitažlivý. Jiné dospívající děti zase naopak i po dosažení plnoletosti a ekonomické samostatnosti nadále zůstávají. V současných rodinách se však oslabují i rodinné vztahy. Na volný čas dětí a mládeže v rodině působící jako zdroj pozitivních i negativních vlivů především objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině – velikost rodiny, úplnost apod. Velmi výrazný vliv má zároveň realizace volného času uvnitř rodiny, která je podmíněna především způsobem života dané rodiny, postoji a stylem výchovy rodičů vzhledem k dětem, nebo časovými i hmotnými předpoklady, které rodina vytváří pro činnosti týkající se volného času (Hofbauer, 2004).

Rodina je pro dítě a mladého člověka prvním prostředím, jež vytváří volný čas a příznivé podmínky. Měla by poskytnout dětem dostatek času a vytvořit podmínky pro možnou spoluúčast na jeho plánování a prožívání, zajistit finanční prostředky, hmotné potřeby apod. Zatím nedosažitelným cílem je, aby každá rodina měla aktivní zájem o to, aby děti mohli prožívat volný čas bohatě a smysluplně, a to na základě svého dobrovolného rozhodnutí a vhodného vedení ze strany rodičů (Hofbauer, 2004).

Dohled rodičů je dalším významným faktorem, který má prokazatelný vliv se současným nebo pozdějším delikventním chováním dítěte. Dohledem rozumíme informovanost rodičů o tom, co jejich dítě dělá ve volném čase, s kým se stýká, kde se většinou zdržuje, kdy se vrací domů apod. Podle studií se zjistilo, že u rodičů, kteří mají horší přehled o svém dítěti, je větší pravděpodobnost, že se dítě dopustí nějakého trestného činu již v nízkém věku. Tyto trestné činy začínají lehčí formou a můžou vést nakonec k těžkému trestnému činu (Matoušek, Kroftová, 2003).

Pro dítě je rizikovým faktorem i nepřítomnost rodiče v rodině. U dětí v rodinách, které se chovají delikventně, chybí většinou otec. Chlapci pak chybí vzor, se kterým by se mohl identifikovat a dívka postrádá mužský model chování. Na matku jsou pak kladeny velké nároky na výchovu oproti dětem, které vychovávají oba rodiče. Další faktor, který přispívá k delikventnímu chování dítěte, je, pokud se sám rodič chová delikventně (nadměrně pije,

bere drogy apod.), což rovněž zvyšuje pravděpodobnost, že dítě bude v období dospívání porušovat hranice zákona (Matoušek, Kroftová, 2003).

Podle Hofbauera (2004) rodina působení uskutečňuje:

- nápodobou a reprodukcí (modelováním, sociálním učením),
- uskutečňováním individuálních i společenských pravidelných zájmových činností dětí v rodině (sportovních, turistických, uměleckých, technických, přírodovědných, zájmových atd.),
- a citlivým sledováním a cílevědomým reagováním na potřeby, zájmy a nadání dětí.

Jako ideální stav se jeví aktivní a poučený zájem rodičů o to, aby se děti naučily svůj volný čas využívat smysluplně a různorodě. Rodiče by zároveň měli citlivě podporovat své děti v oblasti volného času. V důsledku nedostatku času některých rodičů, jejich nezájmu, neznalosti, nepochopení, nerespektování potřeb a zájmů dětí se projevují také další negativní zkušenosti, jako jsou toxikomanie, domácí šikana, fyzické a psychické týrání a násilí apod. (Hofbauer, 2004).

2.5 Pedagog volného času a vychovatel

„Podle zákona o pedagogických pracovnících je pedagogickým pracovníkem osoba, která vykonává přímou vyučovací, výchovnou, speciálně pedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 130).

Pedagogickými pracovníky jsou například učitelé, vychovatelé, pedagogové volného času, psychologové, asistenti pedagoga, trenéři, a vedoucí pedagogičtí pracovníci. Příslušné dokumenty stanovují požadavky na vzdělání, avšak požadavky u jednotlivých profesí se liší (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Pedagog volného času a vychovatel jsou tedy pedagogickými pracovníky, protože vykonávají výchovně-vzdělávací činnost. Ve volném čase a v době mimo vyučování se uplatňují především profese, jako jsou pedagog volného času a vychovatel. Ve střediscích volného času (domovy dětí a mládeže, stanice zájmových činností) působí hlavně pedagogové volného času. Pracovníci zařízení jako jsou školní družina a školní kluby, výchovné a ubytovací zařízení jako jsou domov mládeže, škola v přírodě nebo internát, zařízení pro ústavní a ochranou výchovu označujeme pracovně jako vychovatelé. Rozdíl mezi pedagogy volné-

ho času a vychovateli spočívá v odlišnosti poslání a obsahu činností jednotlivých zařízení. I když se dá říct, že je pracovní náplň do jisté míry odlišná, přesto můžeme říct, že zde převažuje pedagogické ovlivňování volného času. Výchovné působení mimo vyučování se orientuje na studenty základních a středních škol (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2.6 Volný čas a škola

Škola plní úlohu ve volném čase přímo, ale i prostřednictvím svých zařízení. Účast na volnočasových aktivitách, které se týkají školy, vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů jednotlivých účastníků a jejich zájmového vzdělávání. Plní tedy funkci vzdělávací, výchovnou, kulturní, zdravotní, oddechovou, kompenzační ale i sociálně-preventivní. Čas, který se věnuje vzdělávání, a čas týkající se volného času nejsou od sebe příliš vzdáleny, ba naopak se můžou v některých směrech velmi sblížovat. Jde například o různé jazykové kurzy, počítačové kurzy apod., které pořádají školy ve volném čase. Tyto kurzy dětem a mládeži rozšiřují jejich znalosti a dovednosti, které jim budou přínosem pro budoucí profesní život. Volnočasové aktivity školy zároveň pomáhají k utváření pozitivních vztahů dětí a mládeže k dalšímu vzdělávání prostřednictvím volnočasových aktivit (Hofbauer, 2004).

Škola je tradičně chápána za místo, kde děti získávají znalosti. Škola ovšem může naučit děti mnohem více. S postupně slábnoucím vlivem hlavní tradiční socializační instituce působící na děti, tedy rodiny, někteří doufají, že právě škola by mohla nahradit rodinu v posilování postojů a dovedností, které jsou předpokladem k prosociálnímu a nekriminálnímu charakteru (Matoušek, Kroftová, 2003).

Škola může ovlivňovat žáky, ale i jejich rodiče. Jelikož školy můžou pro děti organizovat i aktivity mimo vyučování, nahlíží se na školy s velkými nadějemi a očekává se od nich více, než jsou schopny nebo i ochotny poskytovat (Matoušek, Kroftová, 2003).

2.7 Média, komunikace a volný čas

Komunikace nemusí být jen tvář v tvář, a informace zprostředkovávají i média. Zejména jde o masmédiá, které umožňují ovlivňování velkého počtu lidí. V posledních letech jsou média spjata i s rozvojem elektronických technologií jako jsou mobilní telefony, počítače a Internet (Hofbauer, 2004).

Média, především pak televize, mají na socializaci dnešní děti a mládež bezpochyby vliv. Televize patří k nejvíce využívaným médiím u dětí a mládeže. Čas, který děti a mládež tráví u televize je delší než všechny jiné mimoškolní aktivity, kterým se děti a mládež věnují. Nežádoucí účinky může mít násilí jak fiktivní tak skutečné. Za běžných okolností má dítě ve středním školním věku schopnost se distancovat od násilí a zaujímat k násilí kritický postoj. Tato schopnost zaujetí kritického postoje k násilí se však dá určitým druhem zábavného podání násilí oslabovat (Matoušek, Kroftová, 2003).

Jak uvádí Matoušek a Kroftová (2003) negativní účinky má podle výsledků výzkumu televizní násilí především u dětí, které jsou k násilnému chování disponovány:

- dědičnými a konstitučními činiteli,
- nezájmem ze strany rodičů či nepřátelství,
- a které přísluší ke skupinám, jež sdílejí deviantní normy.

Nové formy komunikace se nám staly nedílnou součástí každého dne a týkají se tedy i volného času. Působení médií má ale i negativní stránku, a to přeceňování diváckého a uživatelského přístupu na úkor vlastní aktivity, propagaci násilí, pornografie apod. Využívání médií se dětem nabízí již od velmi nízkého věku. Prostřednictvím médií získávají spoustu informací ze světa dospělých, ale i o vrstevnících, prožívají chvíle napětí, dobrodružství, radosti apod. Jak už bylo uvedeno výše, média jsou spjata i s počítači a Internetem. Počítač je velmi oblíbený již u dětí v předškolním věku. Doporučuje se, aby děti do tří let pracovali s počítačem jen pár minut. Postupně se můžou přidávat i hry, sestavování puzzle a další úkoly. Tyto úlohy by děti neměly však dělat déle než 15 až 20 minut. Děti předškolního věku už můžou provádět více operací a to například vyhledávání na Internetu, hraní počítačových her, využívání e-mailu atd. Je zároveň velmi důležité se naučit médií vhodně a v přiměřeném rozsahu využívat a naučit se v nich najít potřebné informace. Jak již bylo uvedeno výše, média ve volném čase působí i negativně. Tyto negativní vlivy médií se můžou projevit okamžitě, ale můžou zůstat i skryté. Každodenní několikahodinové využívání médií může vést k závislosti na médiích nebo může docházet k absenci některých činností, jako je sport apod. Proto je důležité volný čas koncipovat tak, aby nevedl k jednostrannosti a stereotypům, ale aby podporoval celkový rozvoj osobnosti (Hofbauer, 2004).

Problém v budoucnosti nebude v přístupu k informacím ale spíše v jejich velkém množství. Proto je důležitá mediální výchova, která bude děti a mládež učit tyto informace vhodně využívat a zároveň je bude učit být aktivní a odolní vůči manipulaci (Hofbauer, 2004).

„Vliv médií na děti a mládež je mnohem méně významný než vliv živých lidí, s nimiž děti a mládež tráví čas“ (Matoušek, Kroftová, 2003).

2.8 Prevence sociálně patologických jevů a volný čas

Výchova si neklade za cíl jenom to, aby vybavila děti určitými kompetencemi, ale zároveň se je snaží učit, aby dokázaly odolávat a zvládat různé nástrahy, které číhají ve společnosti. Mezi tyto nástrahy můžeme zařadit například různé druhy závislostí, gamblerství, agresivitu apod. Existují i skupiny osob, které jsou k patologickým jevům náchylnější (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Asi nejvýznamnějším prostředkem v oblasti sociální prevence je výchova dětí v rodinách, ale i ve školách. Preventivní působení však mohou mít i nevládní organizace. Mezi další velmi vlivné nástroje sociální prevence patří politika státu, která ovlivňuje systém vzdělávání, stabilitu rodiny, a další instituce, které se zabývají rizikovou mládeží (Matoušek, Kroftová, 2003).

Hájek, Hofbauer a Pávková (2008) uvádějí následující skupiny dětí, u nichž je riziko sociálně patologických jevů:

- děti bez různých zájmů,
- a děti, které navštěvují různé zájmové činnosti (většinou jen kvůli tomu, že si to přejí jejich rodiče) ale nedokážou se s těmito zájmy ztotožnit.

Při všech zájmových aktivitách je velmi důležité vytvářet bezpečný prostor. V posledních letech se zároveň začal klást velký důraz právě na primární prevenci, týkající se hlavně záškoláctví, šikany, rasismus, vandalismus, různých druhů závislostí, gamblerství atd. V pedagogické profesi s dětmi a mládeží je zároveň velmi důležité umět rozpoznat a včasné intervenovat. při zjištění různých negativních jevů jako jsou domácí násilí, týrání dítěte, zneužívání dítěte a další negativní jevy (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Obecně se označuje organizovaná zájmová činnost s dětmi a mládeží jako primární prevence nežádoucích jevů. Je to z toho důvodu, jelikož vedoucí zajišťují dětem vhodný pro-

gram a mají nad příslušnými dětmi a mládeží dohled, aby nedocházelo k nepravostem. Jelikož je ale skutečnost složitější, cílem organizované zájmové činnosti je tedy vytváření vhodných návyků k aktivnímu a společností žádoucímu využívání volného času. Volnočasové aktivity mají tedy rozvíjet osobnost jedince, naučit je vhodně využívat volný čas a tento čas chápat jako důležitou hodnotu v životě (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

V organizacích tedy spočívá prevence sociálně patologických jevů hlavně ve vytváření kvalitních sociálních vazeb pomocí vzájemné empatie, utváření komunikačních dovedností a vzájemné tolerance. Jelikož je sebevědomí dětí a mládeže rovněž důležité, k posilování právě sebevědomí může posloužit například pochvala nebo uznání. Právě nenaplněnost volného času a nedostatek kvalitních sociálních kontaktů přispívá k nežádoucím zástupným činnostem, jako jsou gamblerství, drogy atd. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2.9 Funkce výchovy ve volném čase

Hájek, Hofbauer a Pávková (2008) uvádí následující funkce výchovy ve volném čase:

Funkce výchovně-vzdělávací

- Jde o záměrné a cílevědomé formování osobnosti vychovávaných jedinců a dosahování cílů pomocí vhodných pedagogických prostředků.
- Funkce výchovně-vzdělávací se současně považuje za prioritní.
- Může působit na všechny složky osobnosti (tělesno, psychickou a sociální).
- Kultivuje a uspokojuje potřeby, usměrňuje, prohlubuje a uspokojuje zájmy.
- Rozvíjí specifické schopnosti vychovávaných jedinců.
- Prostřednictvím zájmových činností motivuje k žádoucímu využívání volného času, k získávání vědomostí, dovedností apod.

Funkce zdravotní

- Usměrnování režimu dne (spočívá ve střídání různých činností, jako jsou práce a odpočinek, duševní a tělesné činnosti atd).
- Podněcování a poskytování příležitostí k pohybu.
- Vede ke zdravému stravování, upevňování si zdravých stravovacích návyků, dodržování hygienických požadavků, složení stravy.

- Utváření a upevňování hygienických návyků.
- Dodržování bezpečnosti práce.

Sociální funkci

- Lidé se dostávají do rozmanitých druhů prostředí, navazují nové sociální vztahy.
- Rozvoj komunikativních dovedností, sociální interakce a percepce.
- Účast ve volnočasových kroužcích přispívá k socializaci člověka.
- Péče o děti a zajištění jejich bezpečnosti.
- Dohled a odpovídající zaměstnání v době kdy skončilo vyučování a rodiče jsou v zaměstnání.

Preventivní funkci

- Slouží jako prevence negativních jevů jako jsou například závislosti na návykových látkách, agresivita aj.
- Slouží jako primární prevence (snaží se problémům předcházet).

2.10 Výchova mimo vyučování

Na výchově dětí se podílí celá řada faktorů, jako jsou rodina, škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování a další subjekty a společenské vlivy (Pávková a kol., 2002).

Pávková a kol. (2002) vymezují pojem výchova mimo vyučování následovně:

- koná se mimo povinné vyučování,
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny,
- má institucionální zajištění,
- a realizuje se hlavně ve volném čase.

Pedagogické ovlivňování volného času je významným činitelem v oblasti výchovného působení. Je zároveň velmi důležité při celkovém formování jedince. Úkolem výchovy mimo vyučování je i plnění významné funkce a to výchovné, vzdělávací, zdravotní a sociální. Výrazným způsobem ovšem přispívá i k prevenci výchovných problémů, jako jsou projevy agresivity, záškoláctví, drogová závislost, gamblerství, problémy v oblasti sexu, apod. Velmi často se používá nejen pojem výchova mimo vyučování, ale i pedagogika volného

času. Odlišnost těchto pojmů tkví v tom, že pojem výchova mimo vyučování označuje jednu z oblastí výchovy a naopak pedagogika volného času nese označení vědní obor. Výchova mimo vyučování nezahrnuje jen ovlivňování volného času, ale i přípravu na školu, upevňování hygienických a kulturních návyků apod. (Pávková a kol., 2002).

2.11 Zařízení pro výchovu mimo vyučování

Pávková a kol. (2002) uvádí následující dělení zařízení pro výchovu mimo vyučování:

Školní družiny

Školní družiny pracují s dětmi na prvním stupni základních škol. Jedny z nejdůležitějších funkcí školní družiny jsou výchovně vzdělávací, zdravotní a velmi důležitá je zároveň funkce sociální. Činnosti ve školních družinách se zaměřují na velké množství činností a s tím spojená značná dávka pohybu.

Školní kluby

Školní kluby se specializují hlavně na děti z druhého stupně základní školy. Jelikož jsou školní kluby zaměřeny na starší děti, snaží se rozvíjet u dětí samostatnost a v porovnání se školními družinami je sociální funkce v pozadí. Práce ve školních klubech je zaměřena na dobrovolnosti dětí. Základní princip školních klubů spočívá v různých pravidelných kroužcích, souborech, tělovýchovných oddílech apod.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Do těchto středisek spadají i domy dětí a mládeže a různé stanice zájmových činností.

Jde o realizaci různých zájmových činností pod dohledem odborného pedagogického vedení. Jejich funkce spočívá v realizování různých zájmových činností, ať už se jedná o nepravidelné akce, jako jsou různé tábory, spontánní aktivity na hřištích apod., nebo pravidelné činnosti v kroužcích. Za velmi stěžejní se pokládá možnost účasti dětí, mládeže, rodičů s dětmi a dalších zájemců.

Domovy mládeže

Funkce domovů mládeže spočívá ve výchovné funkci, zajištění ubytování a stravování starším žákům, tedy žákům středních škol, kteří z důvodu velké vzdálenosti svého bydliště nemůžou dojíždět denně. Domovy mládeže se zároveň snaží o vhodné využívání volného této mládeže.

Dětské domovy

Jde o zařízení ústavní výchovy, se specifickým postavením. Jednou z funkcí dětského domova je i snaha o vhodné využívání volného času a rozvoj zájmů u dětí a mládeže. V dětských domovech jsou umístěny děti, o které se jejich rodina nechce, neumí, nebo nemůže postarat. Jsou zde umístěny děti ve věku od 3 do 18 let, popřípadě i déle, než dojde k ukončení profesní přípravy. Pedagogové se tedy snaží, aby rozdíly ve využívání volného času těchto dětí byly co nejmenší v porovnání s dětmi žijícími v rodinách.

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy jsou určeny především dětem, mládeži ale i dospělým, kteří mají zájmy v oblasti hudební, hudebně-pohybové, výtvarné a literárně dramatické apod. Jsou velmi vhodné jako příprava pro studium na středních a vysokých školách s uměleckým zaměřením.

Jazykové školy

Mezi funkce jazykových škol patří zájmové vzdělávání v cizích jazycích.

Další důležité zařízení, které se podílí na ovlivňování volného času u dětí a mládeže jsou i různá občanská sdružení, sdružení dětí a mládeže, tělovýchovné a sportovní organizace, církevní a náboženská společenství apod. (Pávková a kol., 2002).

3 VÝPOČETNÍ TECHNIKA

Ve své práci se věnuji dětem a mládeži jak využívají počítač ve volném čase, a proto považuji za relevantní uvést i základní informace z oblasti výpočetních technologií.

Výpočetní technika, konkrétně počítače se nám staly nedílnou součástí každého dne. Dnešní doba, kdy se velké množství operací provádí pomocí počítačů, ať už se jedná o studiu nebo jiné oblasti, si vyžaduje právě přístup k počítači a Internetu. Vždyť při studiu na nejen vysoké škole se student dnes již neobejde bez počítače a přístupu na Internet. První počítače dokázali zpracovávat jen velmi malé množství operací a tyto stroje zabíraly i několik místností. Dnes, kdy se snažíme všechno miniaturizovat, počítače zabírají jen velmi malé množství prostoru a jsou mnohonásobně rychlejší.

3.1 Vymezení základních pojmů

Počítač, nebo také computer můžeme vymežit následovně: „Computer je jakýkoliv stroj, který dokáže tři věci: přijímá strukturovaný vstup, zpracovává jej podle předepsaných pravidel a produkuje výsledky jako výstup“ (Slovník výpočetní techniky, 1993, s. 81).

Současná velmi obecná definice zní: „Počítač je zařízení na zpracování informací podle správně definovaného postupu“ (Zelený, Mannová, 2006, s. 26).

3.2 Historie výpočetní techniky

Počítače patří k velmi užitečným nástrojům, které člověku dokážou velmi ulehčit práci. Dnes nenajdeme téměř žádnou oblast, kde bychom se s použitím počítačů nesečkali. Než se ovšem počítače dostaly na dnešní úroveň, prodělaly obrovský kus vývoje. Určitě tedy stojí za zmínku uvést nejzákladnější informace právě z historie výpočetní techniky.

3.2.1 První počítače

První podněty v objevu počítače jsou spojeny s myšlenkou automatizovat lidské myšlení. Důležitým faktorem, který ovlivnil vývoj počítačů, byla neustálá potřeba zautomatizovat neustále se opakující a zdouhavé numerické výpočty. První stroje, které tedy byly k těmto účelům zkonstruovány, otevřely cestu číslicovým počítačům (Zelený, Mannová, 2006).

První počítače, které byly zkonstruovány, byly velmi hlučné, drahé, zároveň zabíraly velké množství prostoru a vydávaly velké množství tepla. Krom těchto uvedených skutečností vykazovaly velmi velkou poruchovost a tím pádem i náročnou údržbu. Když se ale na tyto skutečnosti podíváme z druhé stránky, tyto počítače byly na svou dobu neuvěřitelně rychlé. Už v 50 letech začali razit trend, který směřoval k neustále se zmenšujícímu a rychlejšímu charakteru. První počítače ale byly provozovány ve velkých sálech a o jejich údržbu se staraly desítky lidí (Zelený, Mannová, 2006).

Za první počítač bývá označován ENIAC, dokončený v roce 1945 v USA. ENIAC byl postaven z 19 000 elektronek, chlazení zabezpečovaly dva letecké motory a byl rozprostřen po celé hale. Tento počítač dokázal vykonávat pouze matematické operace (Roubal, 2000).

3.3 Internet

Nedílnou součástí našich životů se v posledních letech stal i Internet. Většina nejen dospívajících lidí si už asi život bez Internetu ani nedovede představit a komunikace nebo získávání informací prostřednictvím Internetu je u dospívajících téměř na denním pořádku. Proto si určitě zaslouží i Internet nemalou pozornost.

Rozvoj Internetu zastínil všechny předchůdce, jako jsou rozhlas nebo televize. Celých 38 let potřeboval rozhlas k tomu, aby jeho počet posluchačů činil 50 milionů. Televize potřebovala 13 let, aby ji sledovalo 50 milionů diváků. Šestnáct let stačilo po zkonstruování prvního osobního počítače, aby používalo osobní počítač 50 milionů lidí. Naopak Internetu stačily jen čtyři roky k počtu uživatelů 50 milionů (Zelený, Mannová, 2006).

3.3.1 Co je to Internet a k čemu slouží

„Internet je zkratka pro internetwork. V komunikacích se jedná o několik počítačových sítí – i různých – pospojovaných branami, které zajišťují přenos dat a konverzi zpráv od vysílající sítě do protokolů používaných v přijímací síti. S velkým písmenem (Internet) označuje tento termín kolekci sítí a bran, které používá soubor protokolů TCP/IP“ (Slovník výpočetní techniky, 1993, s. 208).

Internet nese někdy i označení Sít' (s velkým S). Můžeme tedy říct, že jde o velkou síť počítačů. Internet se stal v dnešní době velmi významnou složkou našeho každodenního života. A proč se stal Internet tak významnou složkou našeho života? Odpověď spočívá v tom,

že je obrovské množství počítačů a s nimi pracuje velké množství uživatelů. Všichni tito uživatelé mohou po této síti nabízet informace jiným uživatelům a zároveň i získávat informace od někoho jiného. Nedílnou součástí je i komunikace mezi těmito uživateli. Komunikace počítačů mezi sebou probíhá pomocí adres. Každý z počítačů musí mít svou adresu, kterou mu přidělí oprávněný správce (Roubal, 2000).

3.3.2 Internet ve vzdělávání

Uplatnění Internetu ve vzdělávání je velmi široké. Proto je určitě na místě, uvést některé z možností, jak lze Internet využívat i ve vzdělávání.

Zdroj informací

Jednou z možností uplatnění Internetu ve vzdělávání je právě získávání informací pomocí Internetu. Objem informací, ke kterým máme přístup pomocí Internetu, je neuvěřitelně velký. Pokud se chceme podívat na nějaké stránky, nejjednodušší je, pokud známe adresu příslušných stránek. Jelikož máme skoro každý nějaké oblíbené internetové stránky, není problém se k těmto stránkám pomocí připojení na Internet dostat. Stačí jen vložit adresu do příslušného prohlížeče. Pokud ovšem neznáme adresu www stránek, musíme již vynaložit určité znalosti při hledání konkrétních informací. Může se ovšem stát, že najdeme něco zajímavějšího a zapomeneme na to, co jsme původně hledali (Brdička, 2003).

Komunikační nástroj

Jedná se o velmi zajímavou schopnost Internetu. Jde tedy o vzájemnou komunikaci všech uživatelů pomocí například elektronické pošty. Elektronická pošta, neboli také e-mail, patří mezi základní funkce počítačových sítí již od prvopočátku. Právě vhodné využití elektronické pošty je jeden z nástrojů, jak zapojit do spolupráce, dění ve třídě s mimoškolními záležitostmi. Právě kontakty s dalšími lidmi, kteří jsou zdrojem dalších informací, by měly být velkou motivací. (Brdička, 2003).

Pomocník učitele

Internet přináší učitelům opravdu velké možnosti. Učitel může vyhledávat nové a zajímavé informace a tím obohacovat svou práci. Může udržovat kontakty s kolegy, nebo účastnit různých konferencí a získávat spoustu nových a zajímavých poznatků (Brdička, 2003).

Pomocník studenta

Jedním z velmi důležitých cílů přípravy studentů na život ve světě, kdy jsme přehlcneni informacemi, je schopnost vyhledávat správné informace a zároveň je umět i vyhodnocovat. I studenti se musí naučit umět si vyhledávat informace. Zdrojů informací sloužící k výuce je nepřehledné množství. Pokud ovšem student nenajde patřičné informace, může se stát, že se rozhodne poradit se s kamarádem. Na Internetu mají studenti kluby, kde si povídají a pomáhají. Ovšem ne ve všech mají co dočinění s výukou. Vzájemná pomoc se pak nakonec týká hraní počítačových her, seznamování se s cizími lidmi, získávání informací o drogách apod. Proto je velmi důležité, sledovat jakým způsobem děti využívají Internet i mimo výuku. Zákazy však moc nepomohou, a proto je potřeba dětem vytvářet vhodné prostředí pro konstruktivní práci a věnovat se jim. Zároveň by všechny děti měly být obeznámeny, že právě chat je velmi nebezpečným místem, kde můžou narazit na různé deviantní jedince. Samozřejmostí je, abychom zdůraznily studentům, aby nikomu cizímu nedávali jakékoliv osobní informace (Brdička, 2003).

3.3.3 Internet a domácnost

Využívání Internetu u dětí je velmi závislé na jejich zájmech. Tyto zájmy velmi ovlivňuje prostředí, ve kterém student žije. Jeden z určitě nejdůležitějších faktorů je funkce rodiny. V dnešní době mají už některé děti i svůj vlastní počítač. Mnoho rodičů se totiž domnívá, že počítač je nezbytnou učební pomůckou. S tím sice můžeme souhlasit, ale je zároveň velmi důležité, aby rodiče měli přehled nad tím, co děti na počítači dělají. Zájem dětí o hry, nebo soutěživost o to, kdo má doma lepší hardware, může zároveň přispívat i k získávání lepších počítačových znalostí. Mladá generace má k výpočetním technologiím mnohem blíže, než jejich rodiče. Mladí lidé si vytváří na Internetu jakousi komunitu, v níž řeší své problémy, a tím pádem už tolik nechodí za rodiči pro radu. Nesmí se ovšem stát, aby rodiče ztratili s dětmi kontakt. Rodiče by si měli najít čas, ve kterém by si sedli spolu se svým dítětem k počítači. Jde o to, aby děti směřovaly svou činnost na Internetu správným směrem. Pokud nemůžeme zajistit dostatečný dohled dětí, (jde hlavně o mladší děti) je určitě rozumné udělat opatření, aby se děti nemohly dostat na nevhodné internetové stránky (Brdička, 2003).

3.3.4 Internet a jeho rizika dalšího vývoje

Jak budou naše děti využívat počítač připojený na Internet, do značné míry souvisí s jejich zájmy. A právě prostředí, v němž žijí, se velmi podílí na jejich zájmech. Nesmíme ale opomenout i fakt, že důležitou roli zde hrají zájmy spolužáků, reklama, zpěváci, herci, sportovci atd. Velmi zajímavé se jim právě jeví činnosti, které jsou zakázané. Snažit se ovlivnit klima takovým způsobem, aby je zajímalo, co chtějí rodiče, je přitom velmi těžké. To že se děti můžou spojit pomocí Internetu téměř s každým na světě, může mít velký vliv na jejich zkresleném vidění světa. Tento virtuální svět se jim totiž může jevit jako skutečný. Dalším velkým rizikem je i možnost přeceňování významu dostupnosti informací. Nativní by bylo myslet si, že jen možnost přístupu k informacím se může odrazit na skutečných znalostech studentů. Rozdíl totiž spočívá v tom, že studenti mají sice možnost se k informacím dostat, ale druhá věc je tyto informace vyhledat. Učitelé se setkávají s problémem, že pokud chtějí, aby studenti používali i zdroje z internetu, tak v takových případech studenti často stáhnou celý dokument z internetu, aby si tím ulehčili práci. Řešit tento problém je velmi složité. V první řadě se musí učitelé snažit vzbudit ve studentech zájem o danou problematiku (Brdička, 2003).

3.4 Počítačové hry

Domnívám se, že právě hraní počítačových her patří k nejvíce využívaným činnostem počítače u dětí a mládeže ve volném čase. Žánrů počítačových her je velké množství a tudíž si zde dokáže většina lidí vybrat svůj šálek kávy. Někdo má rád strategické hry, jiný zase střílečky či kombinaci různých herních žánrů. Na počítačové hry se však nemůžeme dívat jen negativně. Právě počítačové hry můžou pomáhat dětem k rozvoji jejich osobnosti. Jde však o to, umět vybrat správný žánr počítačové hry a dodržet určitá pravidla.

3.4.1 Rizika počítačových her

Pokud bychom srovnali film s počítačovou hrou, hlavní rozdíl uvidíme v tom, že ve filmu děti násilnou činnost jen sledují, ale v počítačové hře se jí i dopouští. Pomocí zbraně či jiného podobného nástroje se snaží zabít protivníka, který si totiž nic jiného nezaslouží. Odborníci netvrdí, že by děti, které hrají podobné žánry počítačových her nutně i zabíjely své nepřátele (i když se staly i takové případy), ale spíše vzniká problém, kdy se učí děti jednat s lidmi a tímto způsobem získávají nebezpečné návyky a postoje. To se potom může

promítnout třeba v jejich empatii. Děti zároveň získávají přesvědčení, že nejlepší řešení situace může být radikálním a násilným způsobem (Roubal, 2000).

3.4.2 Hry a rizikové skupiny dětí

Mezi rizikové skupiny dětí patří hlavně hyperaktivní děti, dále jsou to děti se sklonem k násilí, děti se sklonem k patologickému hráčství a nesmíme zapomenout ani na děti s fyzickým omezením. U těchto rizikových skupin dětí je proto obzvláště důležité kontrolovat jejich činnosti na počítači a popřípadě přistoupit k nějakým omezujícím opatřením. Právě tyto děti by měly mít zároveň hodně pohybu a spoustu dalších užitečných aktivit (Roubal, 2000).

3.4.3 Žánry počítačových her

Pohl (2002) uvádí následující herní žánry:

Adventury

V herním žánru adventur se řeší složité hádanky, zkouší se různé předměty a jejich kombinování, a vypyřádání se různých postav. Tento herní žánr by se dal ve filmu přirovnat například k detektivce.

Akční hry

Do této skupiny patří spousta různých her, které se vyznačují rychlou akcí a ve většině případů i bez namáhavého myšlení. Jelikož se jedná o velmi široký rozsah těchto her, vytvořili se i další skupiny jako jsou Arkády, First person shooter (FPS), Third person shooter (TPS), „Mlátičky“.

- **Arkády** jsou česky nazývány také jako plošinovky a velmi často jsou uváděny i jako samostatný herní žánr. Typickým znakem uvedeného žánru je, že tyto hry jsou zobrazeny z boku ve dvojrozměrném provedení a jsou tvořeny různými plošinami apod.
- **First person shooter (FPS)** jde o žánr her viděný z pohledu první osoby. Často se používá také označení 3D-akční. Většinou vidíme jen zbraň postavy, která se pohybuje v různých prostorách. Nedílnou součástí těchto her bývá i velká brutalita a spousta krve.

- **Third person shooter (TPS)** je vlastně střílečka z pohledu třetí osoby. Povaha hry je velmi podobná předchozí First person shooter jen s tím rozdílem, že zde vidíme celou postavu.
- Jako „**mlátičky**“ jsou nazývány hry, ve kterých jde hlavně o souboj. Zde můžeme například bojovat za jednu postavu proti druhé, a to prostřednictvím různých bojových umění.

Logické hry

Již z názvu je patrné, o jaký herní žánr se jedná. Hlavní úkol logických her spočívá v tom, aby hráč musel zapojit více mozek, musel přemýšlet logicky a zároveň analyzovat situaci. Mezi klasické hry patří například Tetris. Do logických her můžeme začlenit i deskové hry. Deskové hry jsou vlastně simulací klasických stolních her, jako je Člověče, nezlob se. Tyto hry se z části z logických her vydělují.

On-line hry

Princip on-line her spočívá v hraní her po Internetu. On-line hry jsou tedy hry, které můžeme hrát přes Internet.

RPG

Jde o hry, kde hráč ovládá postavu, nebo skupinu postav a s těmito postavami zažívá různé dobrodružství. Díky tomu se schopnosti postav neustále zdokonalují (kouzlení, větší síla, atd.). Průběh hry je dále hodně podobný agenturám, kdy se řeší různé záhady, svádí se souboje apod. Děj RPG her se většinou odehrává ve fantazijních světech a co nejvíce táhne hráče je péče o své jednotlivé hrdiny. Na úvod hry dáme role jednotlivým postavám (bojovník, kouzelník atd.) a dále se o tyto postavy staráme (nakupujeme jim výzbroj apod.) Tím se vlastně začnou postavám vylepšovat jejich schopnosti.

Simulátory

Jak už z názvu vyplývá, jde vlastně o simulaci různých dopravních prostředků, jako jsou auta, lodě, vlaky, motorky, nebo cokoliv podobně se pohybující.

Sportovní hry

Sportovní hry se většinou snaží simulovat různé druhy sportů. Můžou se blízce podobat 3D-akčním hrám nebo třeba strategiím.

Strategie

Strategie můžeme rozdělit na budovatelské a bojové. Výše uvedené strategie se dále dělí na tahové a strategie v reálném čase (realtime).

- **Budovatelské strategie** mají hlavní cíl neustále něco stavět, budovat, vytvářet a udržovat.
- **Tahové strategie** se vyznačují tím, že jednou táhneme my a podruhé zas protivník. Příkladem takové strategie můžou být například šachy.
- **Realtime strategie** se naopak vyznačuje tím, že se hraje neustále a tudíž zde žádné tahy neexistují. Proto zde musíme rychle přemýšlet a rychle jednat.

Mezi další herní žánry patří i **erotické hry**. Jsou to vlastně hry, kde můžeme najít erotickou tematiku.

3.5 Komunikace a počítač

Komunikace přes Internet se stala nedílnou součástí většiny nejen mladých lidí a jde jistě o jeden z nejrozšířenějších způsobů komunikace. Mezi nejrozšířenější komunikace přes Internet patří:

E-mail

E-mail patří k nejpoužívanějším a nejrychlejším komunikacím přes Internet. Pomocí e-mailu můžeme posílat různé zprávy doplněny o přílohy. E-maily se staly velmi oblíbenými také pro šíření počítačových virů. Je proto důležité si dát pozor na to, co otevíráme za zprávu včetně příloh (Jeřábek, 2001 [online]).

Chat

Chat patří mezi nejrozšířenější typ komunikace pomocí Internetu. Hlavní jeho výhoda je, že probíhá on-line a komunikace je tedy mnohem rychlejší (Jeřábek, 2001 [online]).

Chat přináší i svá rizika. Mezi hlavní patří, že můžeme komunikovat se spoustou cizích lidí, o kterých vůbec nic nevíme, což může být i nebezpečné.

ICQ

ICQ patří j jedním z nejpoužívanějších komunikačních programů. Komunikace pomocí zmíněného programu je mnohem rychlejší a může i nahradit e-mail. Komunikace

v reálném čase jde uskutečnit jen za podmínek, pokud jsou oba uživatelé on-line. Mezi další výhody patří i možnost posílání velkých souborů, které bychom e-mailem poslat nemohli, ovšem za podmínky, že je odesílatel i příjemce on-line (Jeřábek, 2001 [online]).

Existuje i spousta dalších programů, které jsou funkčně velmi podobné ICQ. Jde například o programy QIP, Miranda atd.

Diskusní fóra

Jde vlastně o veřejnou komunikaci. Na Internetu nalezneme spoustu diskusních fór, ve kterých můžeme diskutovat o konkrétních článcích apod. (Jeřábek, 2001 [online]).

Konference

Jde vlastně o komunikaci prostřednictvím e-mailů. Stačí se jen přihlásit do konference a následně můžeme e-mailem posílat zprávy, které dojdou všem účastníkům konference (Jeřábek, 2001 [online]).

Sociální síť

Jde o internetové projekty, jejichž cílem je nejen sdílení informací o uživatelích, ale i sdílení fotografií atd. a následná prezentace těchto uživatelů pomocí profilů. Další důležitou funkcí, kterou plní sociální síť je navazování sociálních vztahů s ostatními uživateli (Kopecký, 2009 [online]).

Do sociálních sítí můžeme zařadit například Facebook a další.

3.6 Zdraví a počítač

Zdraví se dá charakterizovat jako: „Stav úplné tělesné, duševní i sociální pohody, při kterém základní fyziologické děje významně nepřekračují normu, člověk neprodělavá nemoc a jeho organismus není jinak oslaben“ (Novotný, Hruška, 1995, s. 121).

Dnešní doba, která si vyžaduje využívání počítačů téměř v každé oblasti lidského života, přináší i rizika zdravotních obtíží, právě spojené s počítači. Pokud pomineme hluk počítače, který je již v dnešní době jen minimální, neměli bychom určitě zapomenout na problémy očí, zad, dolních a horních končetin. Z důvodů nejen těchto zdravotních problémů by se měli dodržovat určitá pravidla, aby se alespoň trochu eliminovaly tyto zdravotní obtíže.

Pohyb hlavně v dětském věku je nedílnou součástí života každého člověka. Pohyb se ale i zároveň podílí na psychických schopnostech člověka. Jelikož i počítač patří do tzv. sedavých prací, můžou se objevit právě obtíže spojené s touto prací. Při sedavém zaměstnání, kam patří i práce na počítači, jsou některé svalové partie namáhány více a jiné naopak jen velmi málo. Právě důsledkem této nerovnováhy svalového napětí vznikají klasické bolesti spojené s prací u počítače. Jelikož silnější svaly přebírají práci těchto oslabených svalů, může se začít fixovat nesprávné držení těla, zároveň dochází k nadměrnému zatěžování kloubů a začínají se projevovat známky bolesti. S tímto jevem pak souvisí i neestetický vzhled těla. Velmi důležitá je proto prevence. Měli bychom se začít věnovat svému tělu dříve, než vůbec začneme pociťovat nějaké bolesti (Zemanová a kol., 2001).

Jak uvádí Roubal (2000), práce na počítači patří do sedavých zaměstnání a díky tomuto aspektu plynou s používáním počítače zdravotní problémy následujícího charakteru:

- zvýšené namáhání zad spolu s krční páteří,
- zátěž rukou a očí,
- a bolesti hlavy, popřípadě psychické problémy.

Věda, která se zabývá zdravím člověka při nějaké činnosti, se nazývá **ergonomie**. Právě proto můžeme často slyšet spojení ergonomie a počítač (Roubal, 2000).

Ergonomie se nám vlastně snaží pomoci, abychom eliminovali obtíže spojené s používáním počítače. Mezi ergonomické pomůcky ve výpočetní technice patří například, různé druhy klávesnic, které jsou tvarované tak, abychom nepocítovali při jejich několikahodinovém používání bolesti rukou. Mezi další pomůcky patří i vhodně vytvarované počítačové myši, které nám slouží k ovládní počítače.

3.6.1 Obtíže vzniklé v důsledku sedavého zaměstnání

Podle Zemanové a kol. (2001) jsou obtíže vzniklé v důsledku sedavého zaměstnání následující:

Dolní končetiny a chodidla

K jedné z obtíží a to hlavně u žen patří „těžké nohy“. Projevuje se pocity tlaku v lýtkách, otoky v oblasti kotníků a někdy souvisí i se vznikem křečových žil. Mezi příčiny se uvádí

dlouhodobá polova vsedě, nebo plochonozí. S tímto problémem zároveň souvisí i fakt, že by děti už od dětství měly mít kvalitní obuv.

Klouby dolních končetin

Nemalý podíl mají na dlouhodobém sezení i klouby kolena a kyčle. Po dlouhodobém sezení dochází k jejich ztuhnutí, které dále doprovází zkracování se svalů. Aby nedocházelo k těmto zdravotním obtížím, je zde velmi důležité, neseďte celý den, ale občas se i protáhnout.

Pánev

Mezi zdravotní obtíže spojené s pánví patří bolesti v oblasti kříže, které způsobuje opět dlouhodobé sezení a rozdíly mezi břišními a zádovými svaly. Břišní svaly jsou totiž slabé a zádové svaly jsou zkrácené. Pomoci nám můžou různé cviky, které působí proti bolesti svalů v oblasti kříže.

Hrudník

Bolesti v oblasti hrudníku způsobuje hlavně špatný sed, zapříčiněný shrbenými zády z čehož plyne přetěžování kloubního spojení hrudníku. Právě díky špatnému sedu se objevují bolesti v oblasti lopatek a bolesti v oblasti spojení žeber s hrudní kostí. Zároveň díky špatnému držení těla v sedu si můžeme zafixovat špatnou polohu, která se může projevat stále se shrbeným tělem. Při bolestech v oblasti hrudníku se používají dechová cvičení a jako prevenci lze použít různých druhů cviků sloužících k protažení prsních svalů.

Krk a hlava

Mezi nejčastější bolesti spojené se sedavým zaměstnáním patří právě bolesti hlavy a šíje. Bolesti hlavy jsou velmi často způsobeny únavou očí a hlavy, nebo nesprávným držením polohy hlavy. Právě zde hrají velkou roli špatné umístění monitoru, špatná poloha židle, nebo výška stolu. K snížení rizika zmíněných obtíží je právě zapotřebí mít vhodně upravené pracovní prostředí.

Zápěstí

Obtíže v oblasti zápěstí jsou zapříčiněny špatnou polohou rukou a předloktí. Tyto obtíže se u počítače vyskytují hlavně při psaní na klávesnici. V důsledku dlouhodobého přetěžování svalů rukou a předloktí se můžou projevit otoky a bolesti právě v těchto oblastech. Proto se snažíme eliminovat tyto bolesti a to především vhodnou polohou rukou a častými přestáv-

kami, při kterých dojde k uvolnění zmíněných svalů. Existují různé cviky, které můžeme použít při bolesti zápěstí, popřípadě můžeme tyto cviky doplnit i masáží, kterou provedeme druhou rukou.

3.6.2 Počítač a zrak

Při práci na počítači je nesmírně zatěžován právě zrak a právě proto bychom neměli tuto skutečnost podcenit. V dnešní době už sice ploché LCD monitory vytlačily staré CRT monitory, čímž se určitě snížilo namáhání zraku u počítače, ale zrak stále patří k velmi zatěžovaným částem lidského těla při práci u počítače. Proto bychom měli dělat všechno proto, abychom si náš zrak co nejvíce chránily.

3.6.2.1 Vymezení použitých pojmů

„**Akomodace** – schopnost aktivně vidět ostře i do blízka, nejen do dálky. To je zprostředkováno aktivní nitrooční svalovou činností. Tato schopnost klesá po 40. roce života, mizí většinou po 60. roce života“ (Zemanová, 2001, s. 93).

„**Prostorové vidění** – schopnost očí a mozku vnímat prostorově trojrozměrný okolní svět. Nezbytnou podmínkou je dostatečně dobrá zraková ostrost obou očí zároveň a správná modalita“ (Zemanová, 2001, s. 94).

3.6.2.2 Zraková zátěž při práci na počítači

Při práci na počítači se náš zrak zaměřuje hlavně na tři objekty. Jde o klávesnici, monitor a materiály, s kterými pracujeme. Jelikož jsou tyto tři objekty od sebe vzdáleny v různých vzdálenostech, proto právě akomodace musí neustále pracovat. K dalším důležitým věcem patří i sklon těchto tří objektů. Například monitor má odlišný sklon než klávesnice apod. Právě z tohoto důvodu je velmi namáhaný i okohybný systém (okohybné svaly a nadřazené řídicí centra v mozku). Nesmíme opomenout ani velikost písma. Pokud pracujeme s textem, který máme většinou v tištěné podobě u počítače, tak právě tento text má větší odlišnou velikost písma než je velikost písma na monitoru. Pokud se ještě díváme na písmena na klávesnici, přidává se k těmto skutečnostem i odlišná velikost písma na klávesnici. Jelikož mozek analyzuje tyto data ve více úrovních, náročnost práce mozku při střídání velikosti objektů je proto velmi náročná. Ideální by bylo, kdyby velikost písma byl neustále stejná. Tuto skutečnost je ovšem velmi těžké dodržet. Dalším faktorem je vznik pís-

ma. Pokud porovnáme tištěný text s textem na monitoru, zjistíme, že text na monitoru se složen z velkého množství bodů, zatímco tištěný text je mnohem ostřejší a zobrazení se nemění. Na závěr nesmíme zapomenout ani na vhodné osvětlení. Pokud se neustále mění množství světla, zornice se neustále roztahuje, nebo stahuje, z toho plyne velká zátěž nitroočních svalů, což se podílí na pocitu unavených očí. Při problémech se zrakem se snažíme o úplné uvolnění očí spolu s okolními svaly a to například pomocí uvolňovacích cviků zaměřených na zrak (Zemanová, 2001).

3.6.3 Pracovní prostředí a počítač

„Pracovním prostředím rozumíme místnost, ve které pracujeme, a její vybavení“ (Zemanová, 2001, s. 23).

Pracovní stůl

Pracovní stůl musí mít přiměřeně velkou pracovní plochu, aby se na něj vlezly všechny věci, jako jsou monitor, klávesnice a další pomůcky. Minimální velikost pracovního stolu by měla být 1200 mm x 750 mm. Výška desky je velmi individuální. Stůl by měl být v takové výšce, aby byla zajištěna správná fyziologická poloha horních končetin. Nejvhodnější je použití světlé pracovní desky s matným povrchem. Vhodné umístění klávesnice je na výsuvné desce pod pracovní plochou stolu. Dalším důležitým prvkem je zachování místa pod pracovní deskou pro dolní končetiny - výška 600 mm, šířka 500 mm, hloubka 500 mm (Kolektiv autorů, 2000).

Kancelářská křeslo

Správné kancelářské křeslo by mělo být polohovatelné a zároveň výška křesla a pracovního stolu musí být vyváženy. Při vzpřímeném sedu se musí chodidla opírat celou plochou o podlahu a stehna musí být rovnoběžně s podlahou, přičemž kolena nesmí svírat ostrý úhel. Rozměry křesla musí odpovídat příslušným lidem. Křeslo by mělo být ve výšce 380 – 485 cm nad podlahou, široké alespoň 380 mm a dlouhé 350 až 400 mm. Nezbytnou část křesla tvoří opěrka zad, která by měla být polohovatelná. Další užitečná věc je pojízdnost těchto křesel (Kolektiv autorů, 2000).

Monitor

Monitor by měl být umístěný tak, abychom neměli v zorném poli žádný světelný zdroj jako je například okno a zároveň se v monitoru nesmí odrážet žádné světlo. Monitor by měl být

umístěn v rovině kolmé k oční ose, tak aby horní řádek byl v úrovni očí. Zároveň se doporučuje, aby sklon obrazovky byl 110 až 120 stupňů. Univerzální vzdálenost monitoru od očí se uvádí 50 až 80 cm (Kolektiv autorů, 2000).

Klávesnice

Umístění klávesnice by mělo takové, aby klávesnice od hrany stolu byla vzdálena minimálně 10 cm. Vhodné je také použití podložek pod zápěstí (Kolektiv autorů, 2000).

Myš

Při výběru počítačové myši nesmíme zapomenout na to, pro koho je počítačová myš určena. Lidé, kteří preferují více pravou ruku, by měli používat myš pro praváky a lidé kteří preferují více levou ruku, by měli používat myš pro leváky. Neméně důležitou roli zde hraje i vhodný tvar počítačové myši, doplněný velkými tlačítky (Kolektiv autorů, 2000).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU ZABÝVAJÍCÍ SE VYUŽÍVÁNÍM POČÍTAČŮ VE VOLNÉM ČASE U DĚTÍ A MLÁDEŽE STUDUJÍCÍ VE SLAVIČÍNĚ

Následující část bakalářské práce je zaměřena na zmapování situace, týkající se využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně. Nejprve jsou uvedeny základní informace zahrnující cíl výzkumu, výzkumný problém, druh výzkumu, metodu výzkumu, výzkumný vzorek, proměnné, výzkumné otázky a realizaci výzkumu. Poté následuje samotné vyhodnocení a interpretace získaných dat z dotazníkového šetření.

4.1 Cíl výzkumu

„Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozlišují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí dosavadní poznatky, anebo se získávají nové poznatky“ (Gavora, 2000, s. 11).

Hlavním výzkumným cílem je analýza využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně, která se skládá z následujících dílčích cílů:

- Zmapovat, jakým způsobem využívají počítače a aktivity s nimi spojené studenti osmého a devátého ročníku a studenti maturitních ročníků ve Slavičíně a s tím související klady a zápory dnešních možností využívání počítače
- Vyzkoumat, zda studenti v tomto věku mají zdravotní problémy související s trávením volného času u počítače
- Zjistit, zda studenti osmého a devátého ročníku mají více volného času, než studenti maturitních ročníků

4.2 Výzkumný problém

V dnešní době se staly počítače nedílnou součástí každého dne a počítač a s ním spojené aktivity nám můžou být velmi dobrými pomocníky, ale samozřejmě jak většina jiných věcí, přináší i spoustu záporů. Právě proto jsem se zaměřil na využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně, konkrétněji na žáky 8. a 9. třídy a studenty maturitních ročníků.

Můj výzkumný problém tedy zní: Jakým způsobem využívají počítače ve volném čase děti a mládež studující ve Slavičíně?

4.3 Druh výzkumu

Typ výzkumu jsem zvolil kvantitativní výzkum, jelikož je vhodný pro realizaci mého výzkumu v bakalářské práci.

Mezi hlavní metody kvantitativního výzkumu patří: experiment, dotazník, strukturované pozorování, rozhovor (Maňák, Švec Š., Švec V., 2005).

Podle Maňáka, Švece Š., a Švece V. (2005) jsou pro tento typ výzkumu charakteristické následující rysy:

- preference velkého množství zkoumaných osob,
- reprezentativní vzorek,
- snaha o objektivnost,
- potvrzení či vyvrácení teorie,
- zobecnění výsledků na populaci,
- myšlenkový postup – dedukce,
- způsoby zpracování dat – počítačové, statistické, aj.

4.4 Metoda výzkumu

Za výzkumnou metodu jsem si zvolil formu dotazníkového šetření.

Metoda dotazníku slouží pro rychlé a hromadné zjišťování informací, metodou písemného dotazování. Dotazník je metodický nástroj výzkumu, průzkumu, zaměřený na zjišťování informací o osobních znalostech, postojích, hodnotových preferencích apod. (Maňák, Švec Š., Švec V., 2005).

Otázky, které dotazník obsahuje, jsem formuloval na základě studia odborné literatury a také na základě vlastních zkušeností, pouze otázky č. 3, 23, 28 a 29 jsem převzal z následujících zdrojů:

Otázky č. 3, 28 a 29 jsem převzal z dotazníku kvality života SQUALA (Hrabovská In Kochová, 2009). Otázku č. 3 jsem částečně přeformuloval a otázky č. 28 a 29 jsem doplnil o další možnost výběru odpovědi.

V otázce č. 23 jsem převzal nabídku možností, které otázka obsahuje, ze serveru PlnéHry.cz (PlnéHry.cz, c1999 – 2010 [online]).

4.5 Výzkumný vzorek

Jako výzkumný vzorek jsem si zvolil studenty osmého a devátého ročníku studujících ve Slavičíně ve věku 14-15 let a studenty maturitních ročníků ve Slavičíně ve věku 18-20 let. Jedná se o záměrný výběr výzkumného vzorku. Výzkumný vzorek činí celkem 98 respondentů, v němž je zastoupeno 73 žen a 25 mužů. Z celkového počtu 98 respondentů je 48 studentů osmého a devátého ročníku a 50 studentů maturitních ročníků.

4.6 Proměnné

Věk – jedná se o studenty osmého a devátého ročníku ve Slavičíně ve věku 14-15 let a studenty maturitních ročníků ve Slavičíně ve věku 18-20 let.

Pohlaví – jde o studenty a studentky osmého a devátého ročníku ve Slavičíně.

Využívání počítače – jedná se o aktivity spojené s počítačem (studium, počítačové hry, Internet, hudba, video, komunikační programy, apod.).

4.7 Výzkumné otázky

1. Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří navštěvují zájmový, sportovní, či jiný volnočasový kroužek?
2. Tráví méně času u počítače studenti, kteří bydlí na vesnici?
3. Využívají studenti Internet více ke vzdělávání, pokud jsou pod dohledem rodičů?
4. Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří jsou se svými rodiči v přímém kontaktu více hodin denně?
5. Využívají počítač ke vzdělávání více studenti, jejichž rodiče mají vyšší vzdělání?

4.8 Realizace výzkumu

Výzkum jsem realizoval v měsíci lednu 2010 v průběhu dvou dnů. Aby nebyla narušena výuka, dotazníky jsem předal zaměstnankyni příslušné školy, která dotazníky rozdala studentům. Celkem jsem si připravil 116 dotazníků, přičemž se mi vrátilo z celkového počtu

116 dotazníků 98 vyplněných. Zbylé dotazníky zůstaly nevyplněny. Výzkumný vzorek tedy činí 98 respondentů.

5 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Získaná data pomocí dotazníkového šetření jsou pro přehlednost zpracována do jednotlivých tabulek a grafů. Grafy jsou uvedeny v relativních četnostech a v tabulkách jsou zobrazeny jak relativní, tak i absolutní četnosti. Jednotlivé výsledky jsou dále doplněny o příslušný komentář. Pro zpracování získaných dat z dotazníkového šetření jsem použil kancelářský balík Microsoft Office, konkrétně Excel 2007.

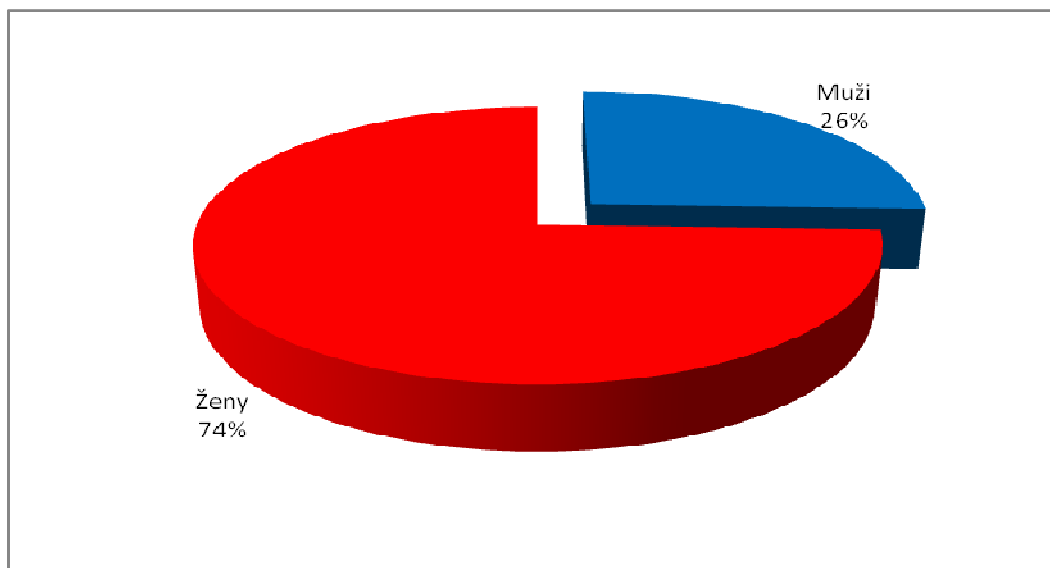
5.1 Výsledky výzkumu

Otázka č. 1: Pohlaví

První otázka se zaměřuje na zmapování počtu mužů a žen ve výzkumném vzorku. Jak můžeme vidět z koláčového grafu, z celkového počtu 98 respondentů je ve výzkumném vzorku zastoupeno 74 % žen a 26 % mužů.

Tab. 1. Pohlaví respondentů

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Muži	25	26%
Ženy	73	74%

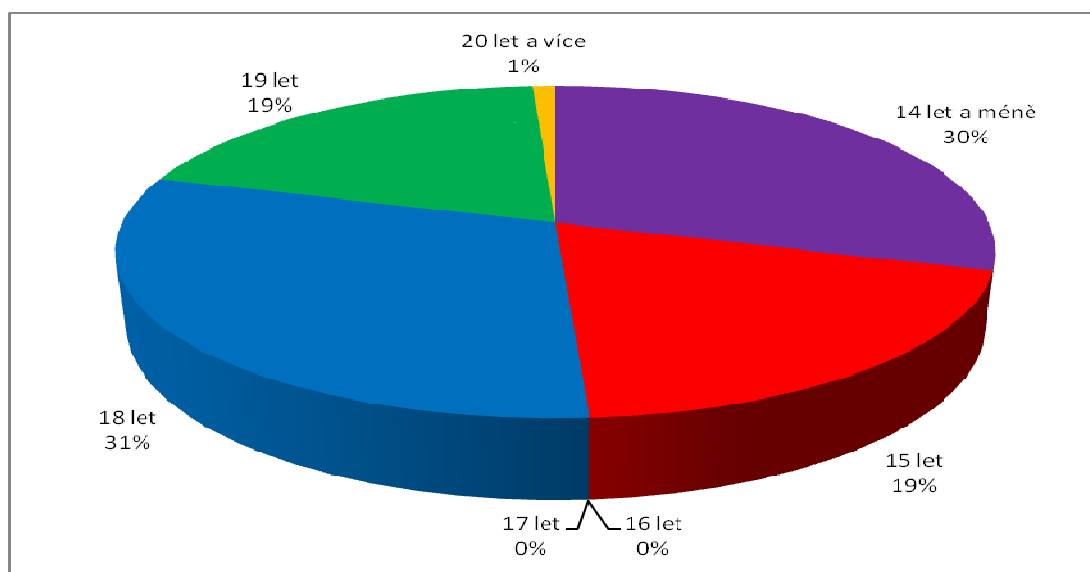
Graf 1. Pohlaví respondentů

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

V otázce v pořadí druhé, odpovídali studenti na svůj věk. Z celkového počtu 98 studentů, je ve výzkumném vzorku nejvíce studentů ve věku 18 let (31%). Jen o jedno procento méně je zde zastoupeno studentů ve věku 14 let (30 %). Studentů ve věku 15 a 19 let je ve výzkumném vzorku zastoupeno stejné procento, které činí 19%. Ve věku 20 let a více, jak můžeme vidět v grafu, se jedná pouze o jedno procento studentů. Studenti ve věku 16 a 17 let, nejsou ve výzkumném vzorku zastoupeni vůbec.

Tab. 2. Věk respondentů

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
14 let a méně	29	30%
15 let	19	19%
16 let	0	0%
17 let	0	0%
18 let	30	31%
19 let	19	19%
20 let a více	1	1%

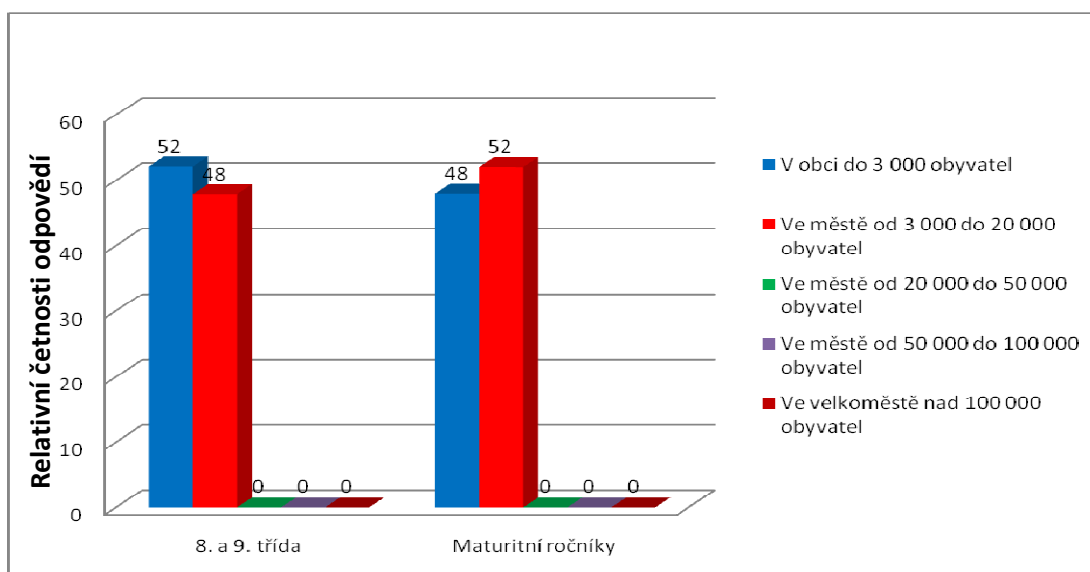
*Graf 2. Věk respondentů***Otázka č. 3: Kde bydlíte?**

V otázce třetí jsem se zaměřil na bydliště studentů. Jak můžeme vidět v grafu, všichni studenti bydlí v obci do 3 000 obyvatel, nebo ve městě od 3 000 do 20 000 obyvatel. V obci do 3 000 obyvatel bydlí nejvíce studentů 8. a 9. třídy (52%). Naopak ve městě od 3 000 do

20 000 obyvatel je tomu naopak. Zde bydlí nejvíce studentů maturitních ročníků, jejichž počet činí stejně jako studentů 8. a 9. třídy v obci do 3 000 obyvatel 52%. Můžeme tedy vidět, že v bydlišti mezi studenty 8. a 9. třídy a maturitních ročníků, nejsou nikterak velké rozdíly. Zbylá data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 3. Bydliště respondentů

Bydliště respondentů	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
V obci do 3 000 obyvatel	25	52%	24	48%
Ve městě od 3 000 do 20 000 obyvatel	23	48%	26	52%
Ve městě od 20 000 do 50 000 obyvatel	0	0%	0	0%
Ve městě od 50 000 do 100 000 obyvatel	0	0%	0	0%
Ve velkoměstě nad 100 000 obyvatel	0	0%	0	0%

Graf 3. Bydliště respondentů

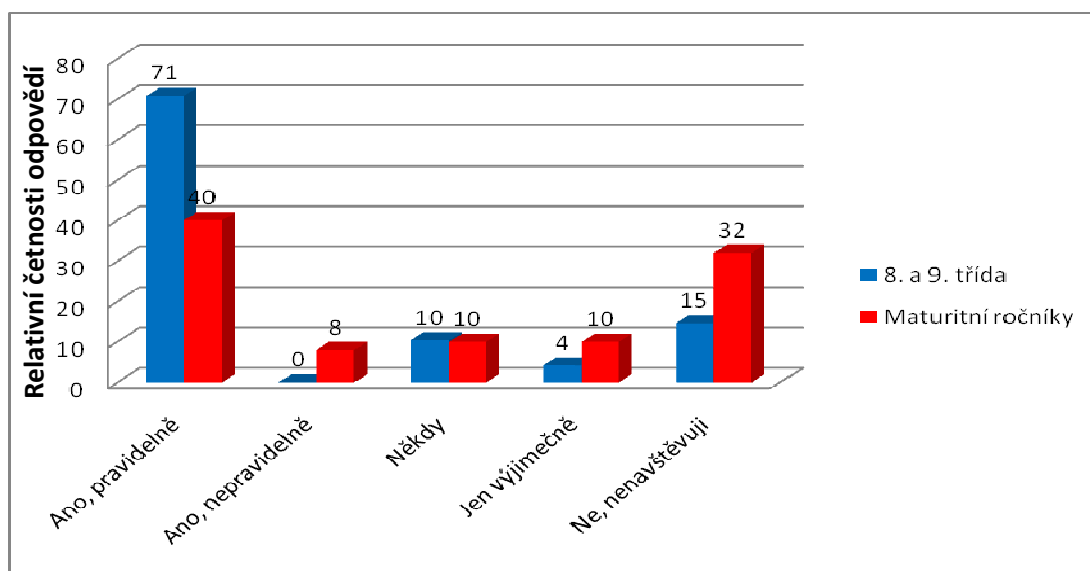
Otázka č. 4: Navštěvujete nějaký zájmový, sportovní či jiný volnočasový kroužek?

Cílem čtvrté otázky bylo zmapovat, zda studenti navštěvují nějaké zájmové či jiné volnočasové kroužky. Z výsledků vidíme, že pravidelně nejvíce navštěvují volnočasové kroužky mladší studenti, tedy studenti 8. a 9. Třídy, a to celých 71%. Naopak počet studentů matu-

ritních ročníků, kteří pravidelně navštěvují volnočasové kroužky je o poznání nižší (40%). Z grafu je dále patrné, že 32% studentů maturitních ročníků vůbec nenavštěvuje žádný volnočasový kroužek. Ostatní výsledky můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 4. Návštěvnost zájmových, sportovních či jiných volnočasových kroužků

Návštěvnost volnočasových kroužků	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano, pravidelně	34	71%	20	40%
Ano, nepravidelně	0	0%	4	8%
Někdy	5	10%	5	10%
Jen výjimečně	2	4%	5	10%
Ne, nenavštěvuji	7	15%	16	32%

Graf 4. Návštěvnost zájmových, sportovních či jiných volnočasových kroužků

Otázka č. 5: Pokud navštěvujete nějaký zájmový, sportovní, či jiný volnočasový kroužek, kolik hodin týdně v něm trávíte času?

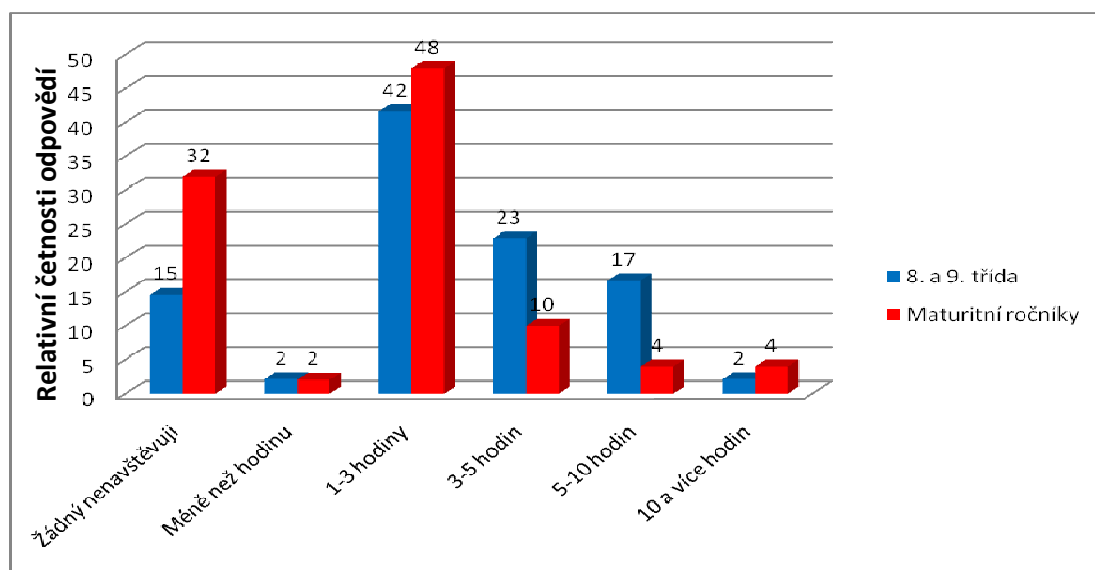
Otázka pátá navazuje na předchozí otázku týkající se návštěvnosti zájmových či jiných volnočasových kroužků. Cílem otázky je zjistit, pokud studenti navštěvují zájmový, sportovní, či jiný volnočasový kroužek, kolik hodin týdně v něm tráví. Pokud studenti maturitních ročníků navštěvují nějaký volnočasový kroužek, tak celých 48 % studentů v něm tráví týdně 1-3 hodiny. Jen o pouhých 6% méně tráví stejnou dobu, tedy 1-3 hodiny týdně studenti 8. a 9. třídy. Opět můžeme vidět, že 32 % studentů maturitních ročníků nenavštěvuje

žádný volnočasový kroužek oproti 15 % studentů 8. a 9. třídy. Nejvíce času, tedy 10 a více hodin týdně tráví ve volnočasových kroužcích studenti maturitních ročníků (4%). To činí jen o 2% více než studenti 8. a 9. třídy. Všechny odpovědi jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 5. Čas strávený ve volnočasových kroužcích za týden

Čas strávený ve volnočasových kroužcích za týden	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Žádný nenavštěvuji	7	15%	16	32%
Méně než hodinu	1	2%	1	2%
1-3 hodiny	20	42%	24	48%
3-5 hodin	11	23%	5	10%
5-10 hodin	8	17%	2	4%
10 a více hodin	1	2%	2	4%

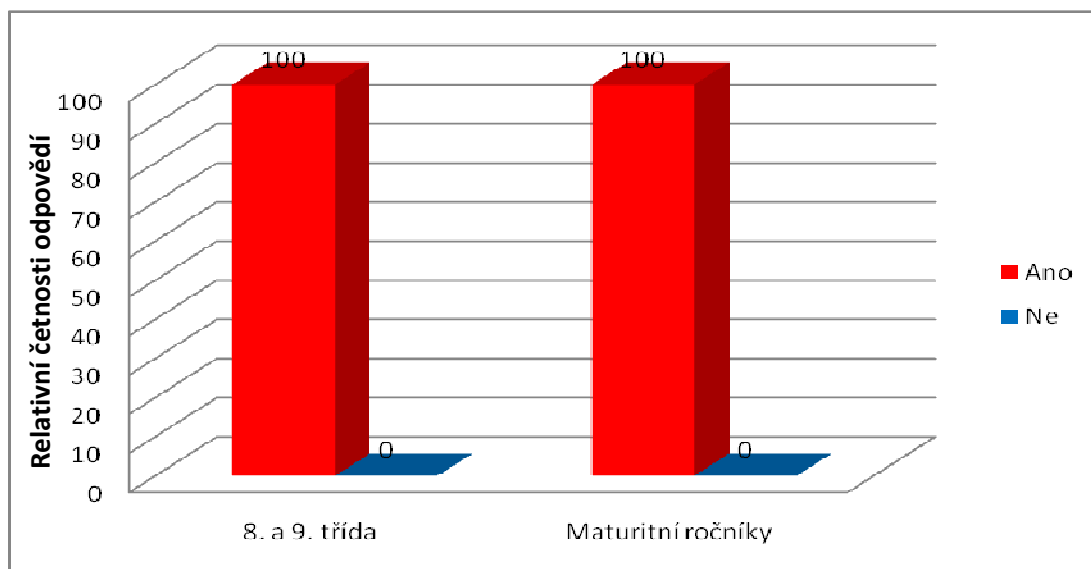
Graf 5. Čas strávený ve volnočasových kroužcích za týden

Otázka č. 6: Máte ve Vaší rodině počítač?

V otázce číslo šest můžeme vidět, kolik rodin z celkového počtu 98 studentů má doma počítač. Jelikož se dá předpokládat, že v dnešní době existuje jen velmi malé procento rodin, které by doma nedisponovaly počítačem, otázka šestá tyto předpoklady jen potvrdila. Všichni studenti ať už se jedná o 8. a 9. třídy, nebo studenti maturitních ročníků, disponují v rodině nějakým počítačem.

Tab. 6. Vlastnictví počítače v rodině

Vlastnictví počítače v rodině	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	48	100%	50	100%
Ne	0	0%	0	0%

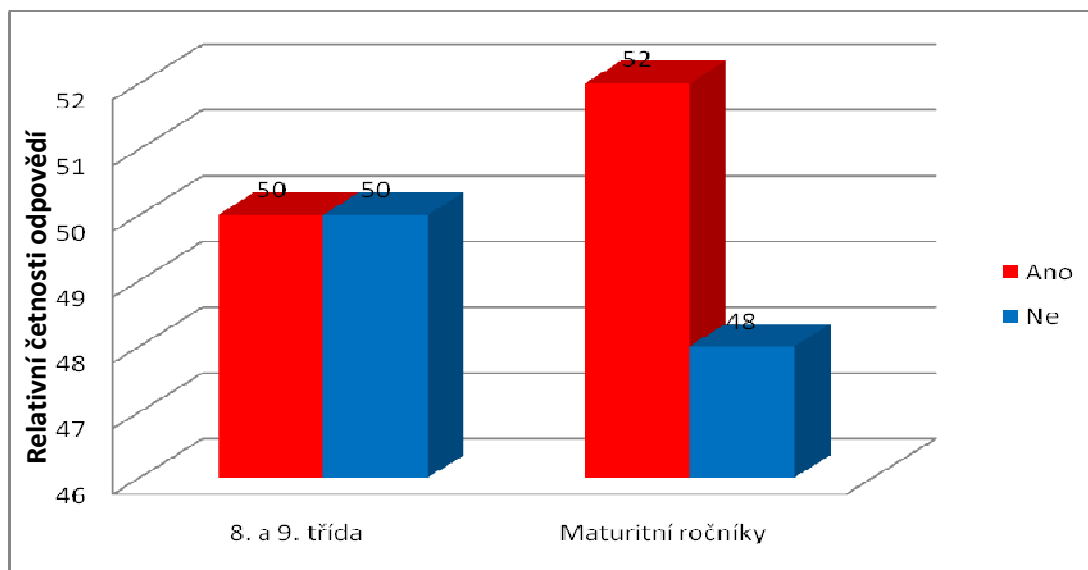
Graf 6. Vlastnictví počítače v rodině

Otázka č. 7: Máte svůj vlastní počítač?

Otázka sedmá, jejímž cílem je zjistit, zda studenti mají svůj vlastní počítač, nám ukazuje, že mezi studenty 8. a 9. třídy a studenty maturitních ročníků nejsou velké rozdíly. U studentů 8. a 9. třídy vlastní svůj počítač 50 % studentů. U studentů maturitních ročníků je tomu pouze o 2 % více, tedy 52 %. V porovnání studentů maturitních ročníků a studentů 8. a 9. třídy vidíme, že se jedná pouze o velmi malý rozdíl.

Tab. 7. Srovnání studentů, kteří mají svůj vlastní počítač

Disponování svým vlastním počítačem	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	24	50%	26	52%
Ne	24	50%	24	48%

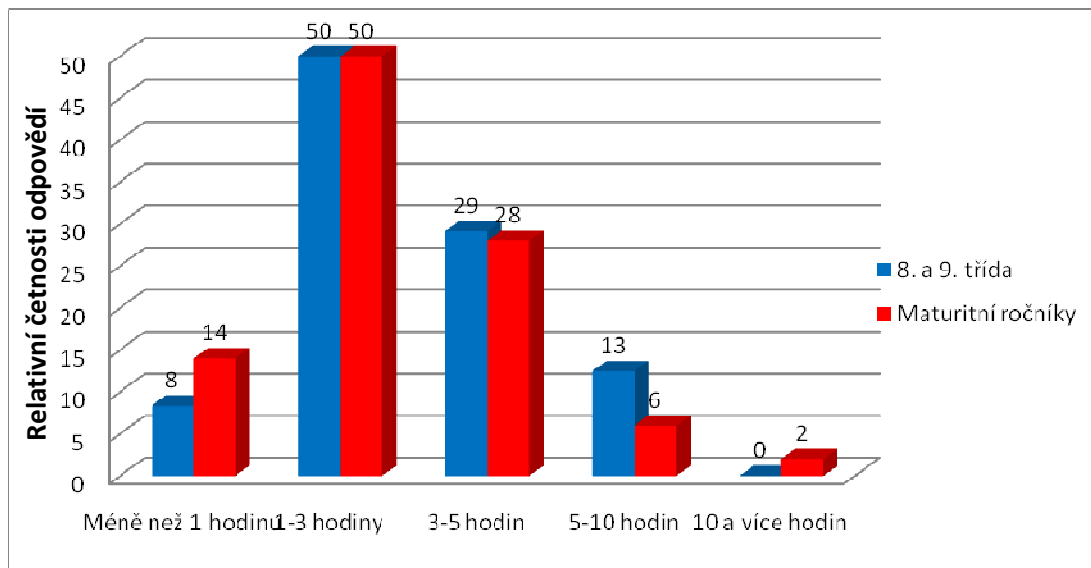
Graf 7. Srovnání studentů, kteří mají svůj vlastní počítač

Otázka č. 8: Kolik hodin z Vašeho volného času denně strávíte u počítače?

Z grafu vidíme, že nejvíce studentů tráví denně ve svém volném čase u počítače kolem 1-3 hodiny, a to celých 50 % studentů, bez ohledu na to, zda jde o studenty 8. a 9. třídy, nebo studenty maturitních ročníků. Pokud se ale podíváme na možnost další odpovědi, zjistíme, že 14 % studentů maturitních ročníků tráví u počítače méně než jednu hodinu denně. Naopak počet studentů 8. a 9. třídy, kteří odpověděli, že tráví u počítače méně, než jednu hodinu činí jen 8%. Možnost 5-10 hodin vybralo nejvíce studentů 8. a 9. třídy a to 13 %. Naopak 10 a více hodin denně tráví u počítače více studenti maturitních ročníků. V tomto případě se ale jedná pouze o 2 % studentů. Všechny odpovědi můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 8. Čas, který studenti denně stráví u počítače

Čas strávený u počítače denně	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Méně než 1 hodinu	4	8%	7	14%
1-3 hodiny	24	50%	25	50%
3-5 hodin	14	29%	14	28%
5-10 hodin	6	13%	3	6%
10 a více hodin	0	0%	1	2%

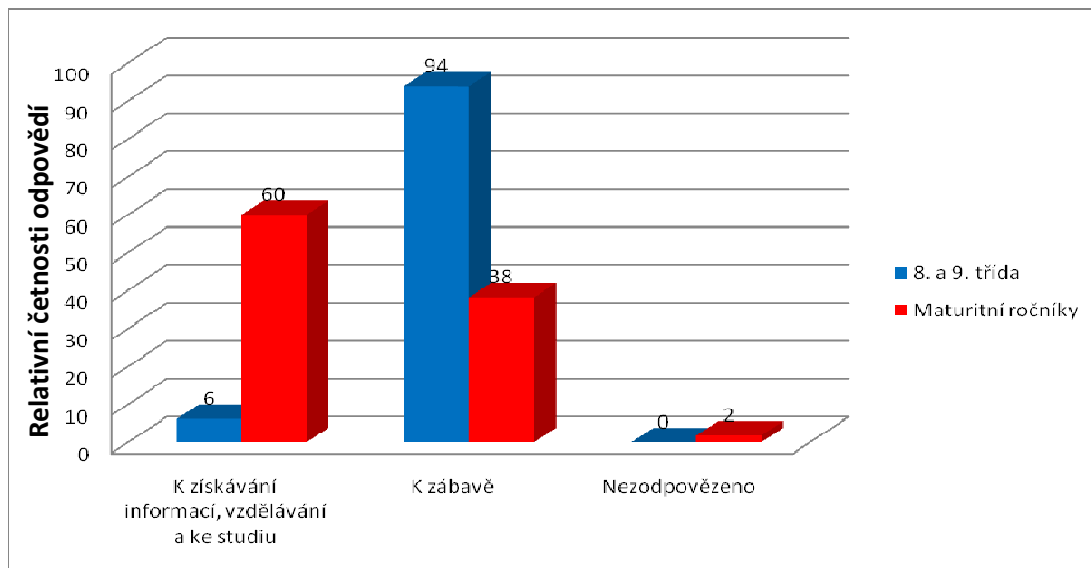
Graf 8. Čas, který studenti denně stráví u počítače

Otázka č. 9: Jak využíváte nejčastěji počítač ve volném čase?

Otázka v pořadí devátá je zaměřena na všeobecné využívání počítače. V možnosti odpovědi k zábavě, je zahrnuto například hraní počítačových her, komunikace, apod. Podle výsledků celých 94 % studentů 8. a 9. třídy odpovědělo, že počítač využívají nejčastěji k zábavě. Takovou možnost z maturitních ročníků vybralo pouze 38 % studentů. Naopak studenti maturitních ročníků využívají nejčastěji počítač k získávání informací, vzdělávání a ke studiu a to celých 60 % studentů. Možnost k získávání informací, vzdělávání a ke studiu vybralo pouze 6 % studentů 8. a 9. třídy. Ostatní výsledky můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 9. Nejčastější využívání počítače studenty ve volném čase

Využívání počítače ve volném čase	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
K získávání informací, vzdělávání a ke studiu	3	6%	33	60%
K zábavě (hraní PC her, komunikaci, apod.)	46	94%	21	38%
Nezodpovězeno	0	0%	1	2%

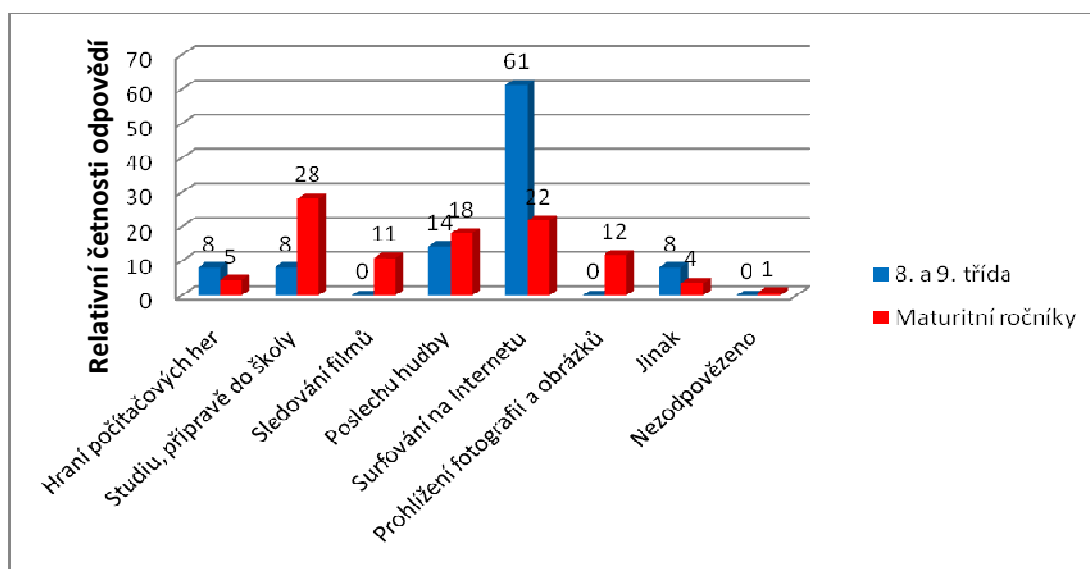
Graf 9. Nejčastější využívání počítače studenty ve volném čase

Otázka č. 10: K jakým účelům využíváte nejčastěji počítač?

Následující otázka je zaměřena na zmapování toho, k jaké činnosti konkrétně, využívají studenti počítače. Pokud se podíváme na studenty 8. a 9. třídy zjistíme, že celých 61 % studentů využívá nejčastěji počítač k surfování na internetu. Ze studentů maturitních ročníků takovou možnost uvedlo o poznání méně, tedy jen 22 % studentů. Mezi maturitními ročníky nejvíce studentů používá počítač ke studiu a přípravě do školy a to 28 % studentů. Studenti 8. a 9. třídy naopak počítače ke studiu a přípravě do školy využívají jen v 8 % případů. Studenti, kteří vybrali možnost jinak, odpovídali většinou, že využívají počítač k práci, četbě, nebo ke komunikaci s přáteli (ICQ, Facebook). Zbylá data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 10. Nejčastější způsoby využívání počítače u studentů

Účely využívání počítače	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Hraní počítačových her	4	8%	5	5%
Studiu, přípravě do školy	4	8%	31	28%
Sledování filmů	0	0%	12	11%
Poslechu hudby	7	14%	20	18%
Surfování na Internetu	30	61%	24	22%
Prohlížení fotografií a obrázků	0	0%	13	12%
Jinak	4	8%	4	4%
Nezodpovězeno	0	0%	1	1%

Graf 10. Nejčastější způsoby využívání počítače u studentů

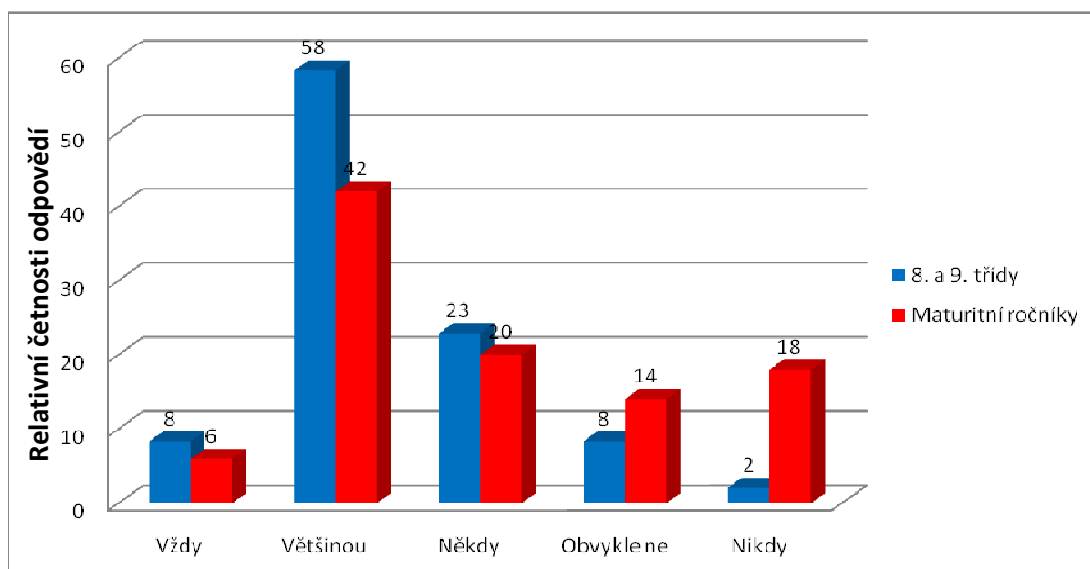
Otázka č. 11: Vědí Vaši rodiče, jakým způsobem trávíte svůj volný čas u počítače?

Z výsledku znázorněného v grafu vidíme, že u celých 58 % studentů 8. a 9. třídy, rodiče většinou vědí, jakým způsobem jejich děti tráví svůj volný čas u počítače. Naopak u studentů maturitních ročníků je to o 16 % méně tedy 42 % studentů. Rodiče vždy vědí, kolik jejich děti tráví volného času u počítače, u 8 % studentů 8. a 9. třídy, což je o 2% méně než u studentů maturitních ročníků. U studentů 8. a 9. třídy odpovědělo na možnost, že rodiče vědí jen někdy, jakým způsobem tráví jejich děti volný čas u počítače 23 % studentů, což v porovnání s maturitními ročníky činí o 3 % více. Postupně se snižujícím se vědomím

rodičů, jakým způsobem jejich děti tráví svůj volný čas u počítače, procento studentů 8. a 9. třídy klesá a naopak u studentů maturitních ročníků počet procent stoupá.

Tab. 11. Přehled rodičů o způsobu trávení volného času svých dětí u počítače

Přehled rodičů o tráveném čase svých dětí u počítače	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Vždy	4	8%	3	6%
Většinou	28	58%	21	42%
Někdy	11	23%	10	20%
Obvykle ne	4	8%	7	14%
Nikdy	1	2%	9	18%

Graf 11. Přehled rodičů o způsobu trávení volného času svých dětí u počítače

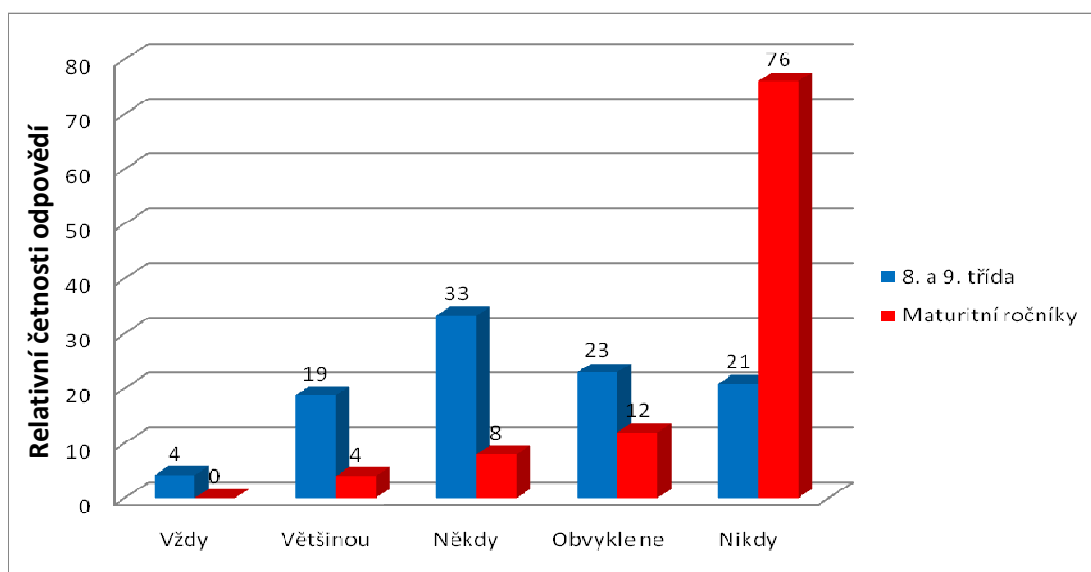
Otázka č. 12: Určují Vám rodiče, kolik volného času můžete trávit u počítače?

Cílem dvanácté otázky bylo zmapovat, zda rodiče určují svým dětem čas, který mohou ve volném čase trávit u počítače. Jak můžeme vidět z výsledků, rodiče v celých 76 % případech u studentů maturitních ročníků, *nikdy* neurčují svým dětem, kolik volného času mohou trávit u počítače. U studentů 8. a 9. třídy činí tento počet jen 21 %. Možnost *vždy* studenti maturitních ročníků nevybrali ani jednou oproti 4 % studentů 8. a 9. třídy a odpověď *většinou* vybrali jen 4 % studentů maturitních ročníků oproti 19 % studentů 8. a 9. třídy. Nejvíce studentů 8. a 9. třídy a to 33 % studentů odpovědělo, že rodiče jim určují *někdy*,

kolik volného času můžou trávit u počítače. U studentů maturitních ročníků je zmíněná možnost odpovědi zastoupena jen u 8 % studentů. Zbylá data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 12. Zmapování, zda rodiče určují svým dětem, kolik volného času můžou strávit u počítače

Určování volného času u počítače rodiči	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Vždy	2	4%	0	0%
Většinou	9	19%	2	4%
Někdy	16	33%	4	8%
Obvykle ne	11	23%	6	12%
Nikdy	10	21%	38	76%

Graf 12. Zmapování, zda rodiče určují svým dětem, kolik volného času můžou trávit u počítače

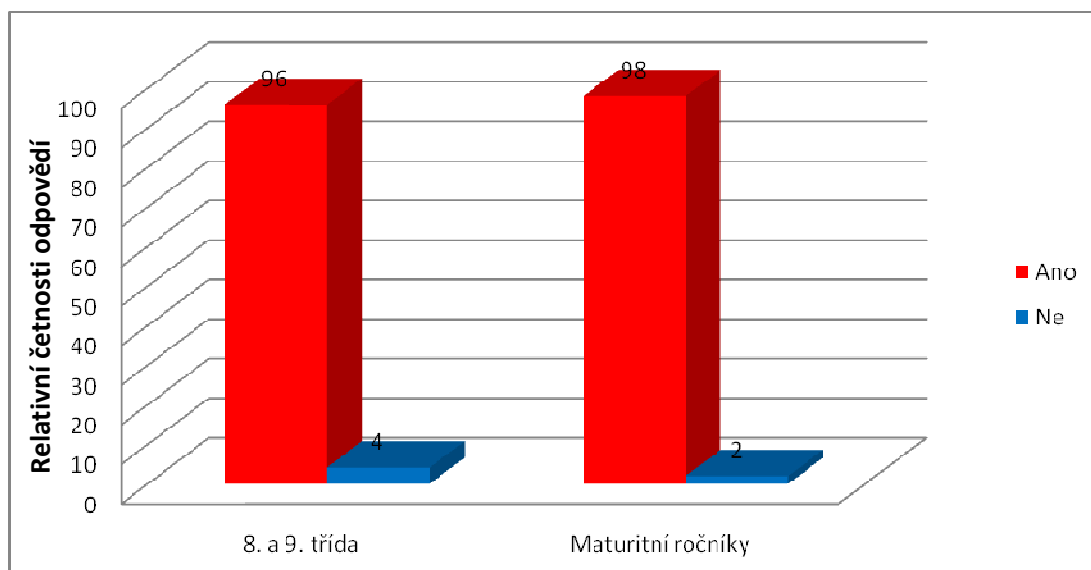
Otázka č. 13: Máte doma počítač připojený k Internetu?

Na otázku zda studenti mají doma připojený počítač k Internetu, odpovědělo celých 96 % studentů 8. a 9. třídy, že doma mají počítač připojený k Internetu. U studentů maturitních ročníků je tomu o 2 % více, tedy 98 % studentů maturitních ročníků má doma počítač připojený k Internetu.

Tab. 13. Srovnání studentů, kteří mají doma počítač připojený k Internetu

Internet v domácnosti	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	46	96%	49	98%
Ne	2	4%	1	2%

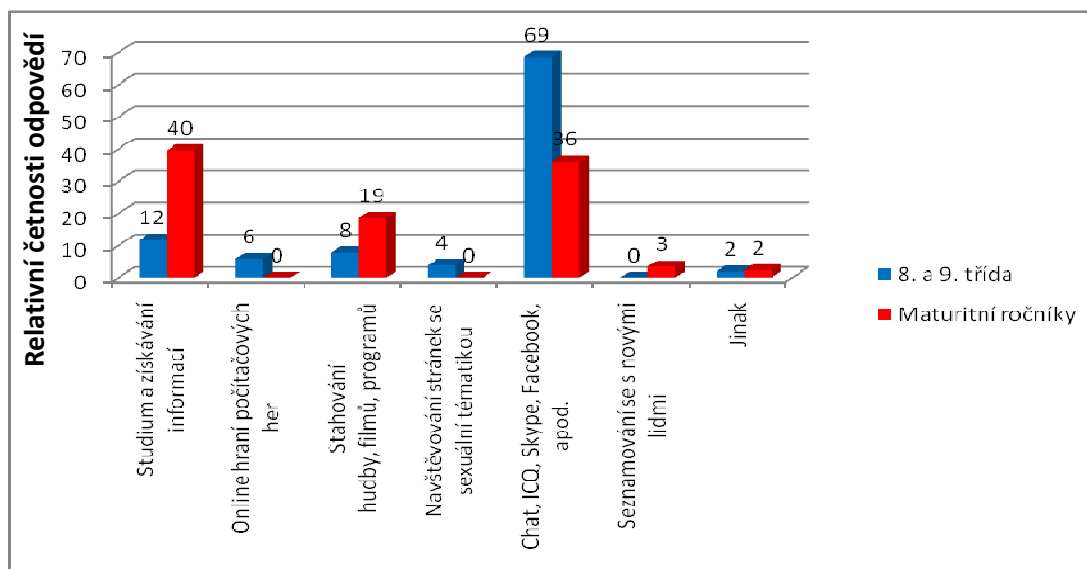
Graf 13. Srovnání studentů, kteří mají doma počítač připojený k Internetu

Otázka č. 14: K jakým účelům využíváte nejčastěji Internet?

Otázka čtrnáctá je zaměřena na konkrétní zmapování, jak studenti nejčastěji využívají Internet. Nejvíce studentů 8. a 9. třídy využívá Internet ke komunikaci prostřednictvím chatu, ICQ, Skype, Facebooku apod., a to celých 69 % studentů. U maturitních ročníků je tomu téměř o polovinu méně, a to 36 % studentů. Studenti maturitních ročníků naopak nejvíce využívají Internet ke studiu a získávání informací (40 %). Ze studentů 8. a 9. třídy využívá Internet ke studiu o poznání méně studentů (12 %). Studenti, kteří vybrali možnost *jinak*, uváděli, že Internet nejčastěji využívají ke čtení e-knih a autorských povídek, k práci a do školy. Jednou se objevila i odpověď Facebook, i když Facebook obsahuje jednu z možností, které měli studenti na výběr. Všechna další data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 14. Nejčastější využívání Internetu studenty

Využívání Internetu u studentů	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Studium a získávání informací	6	12%	34	40%
Online hraní počítačových her	3	6%	0	0%
Stahování hudby, filmů, programů	4	8%	16	19%
Navštěvování stránek se sexuální tematikou	2	4%	0	0%
Chat, ICQ, Skype, Facebook, apod.	35	69%	31	36%
Seznamování se s novými lidmi	0	0%	3	3%
Jinak	1	2%	2	2%

Graf 14. Nejčastější využívání Internetu studenty

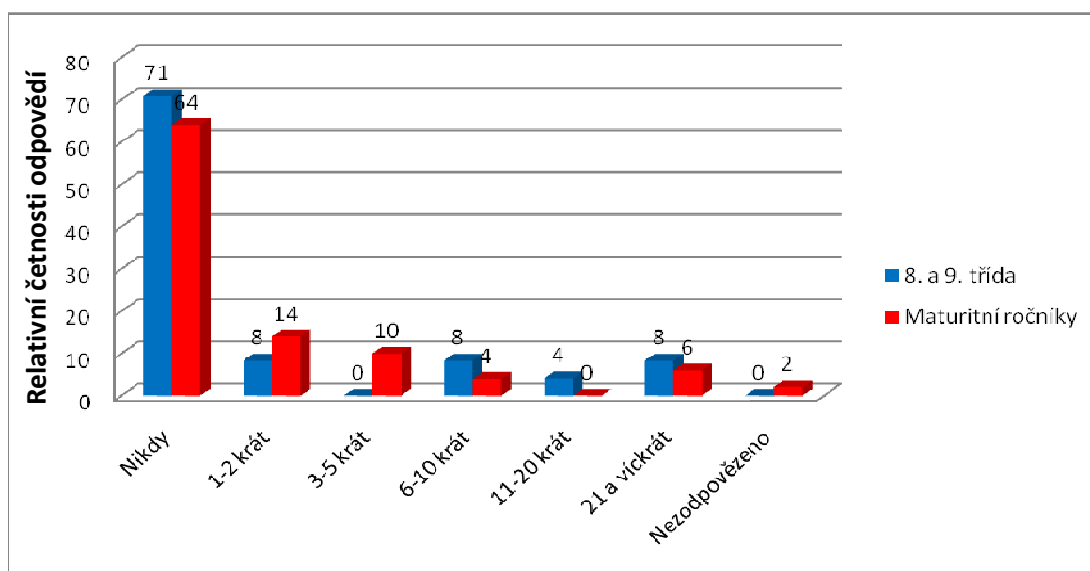
Otázka č. 15: Navštěvujete někdy internetové stránky se sexuální tematikou? Pokud ano, kolikrát za poslední měsíc?

Na otázku zda studenti navštěvují někdy internetové stránky se sexuální tematikou, 71 % studentů 8. a 9. třídy odpovědělo, že nenavštěvují *nikdy* internetové stránky se sexuální tematikou. U studentů maturitních ročníků je to o 7 % studentů méně než u studentů 8. a 9. třídy. Jednou až dvakrát měsíčně navštěvuje 14 % studentů maturitních ročníků internetové stránky se sexuální tematikou. Studentů 8. a 9. třídy, jež navštívili za měsíc jednou až dva-

krát internetové stránky se sexuální tematikou, je celkem 8 %. Všechny zbylé odpovědi si můžeme prohlédnout v následujícím grafu.

Tab. 15. Četnost návštěvnosti Internetových stránek se sexuální tematikou

Měsíční návštěvnost Internetových stránek se sexuální tematikou	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nikdy	34	71%	32	64%
1-2 krát	4	8%	7	14%
3-5 krát	0	0%	5	10%
6-10 krát	4	8%	2	4%
11-20 krát	2	4%	0	0%
21 a vícekrát	4	8%	3	6%
Nezodpovězeno	0	0%	1	2%

Graf 15. Četnost návštěvnosti internetových stránek se sexuální tematikou

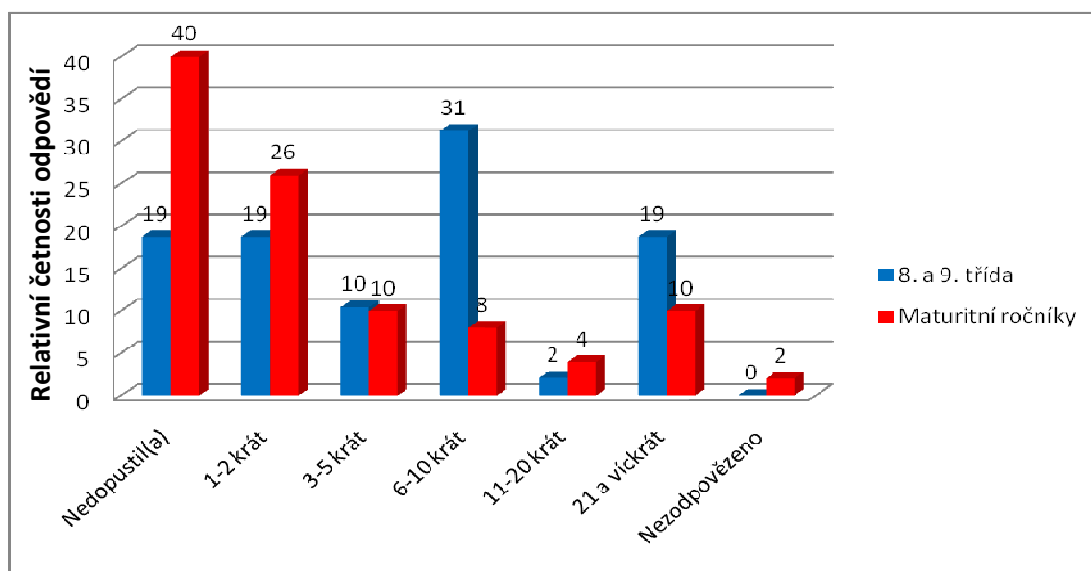
Otázka č. 16: Dopustil(a) jste se v posledním měsíci pirátské činnosti na Internetu?

U otázky zda se studenti dopustili v posledním měsíci pirátské činnosti na Internetu, bych chtěl uvést, že výsledek může být zkreslený a pravda může být úplně jiná. Myslím si, že se studenti v tomto věku hodně snaží předvádět apod. a to se mohlo odrazit i v jejich odpovědi na příslušnou otázku. Pirátskou činností se ve zmíněné otázce rozumí například stahování filmů, hudby, apod. V posledním měsíci se nedopustilo pirátské činnosti na Internetu 40 % maturitních ročníků. Naopak u studentů 8. a 9. třídy jde o 19 % studentů. Nejvíce ze

studentů 8. a 9. třídy se dopustilo pirátské činnosti na Internetu za poslední měsíc *6-10 krát* a to 31 % studentů. U studentů maturitních ročníků jde v porovnání s mladšími studenty, tedy studenty 8. a 9. třídy jen o 8 % studentů. V možnosti odpovědi že se studenti dopustili pirátské činnosti na internetu *21 a vícekrát* za poslední měsíc, vybralo zmíněnou odpověď 19 % studentů 8. a 9. třídy a 10 % studentů maturitních ročníků. Zbylé výsledky jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 16. Četnost výskytu pirátské činnosti na Internetu u studentů v posledním měsíci

Nelegální činnost na Internetu za poslední měsíc	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nedopustil(a)	9	19%	20	40%
1-2 krát	9	19%	13	26%
3-5 krát	5	10%	5	10%
6-10 krát	15	31%	4	8%
11-20 krát	1	2%	2	4%
21 a vícekrát	9	19%	5	10%
Nezodpovězeno	0	0%	1	2%

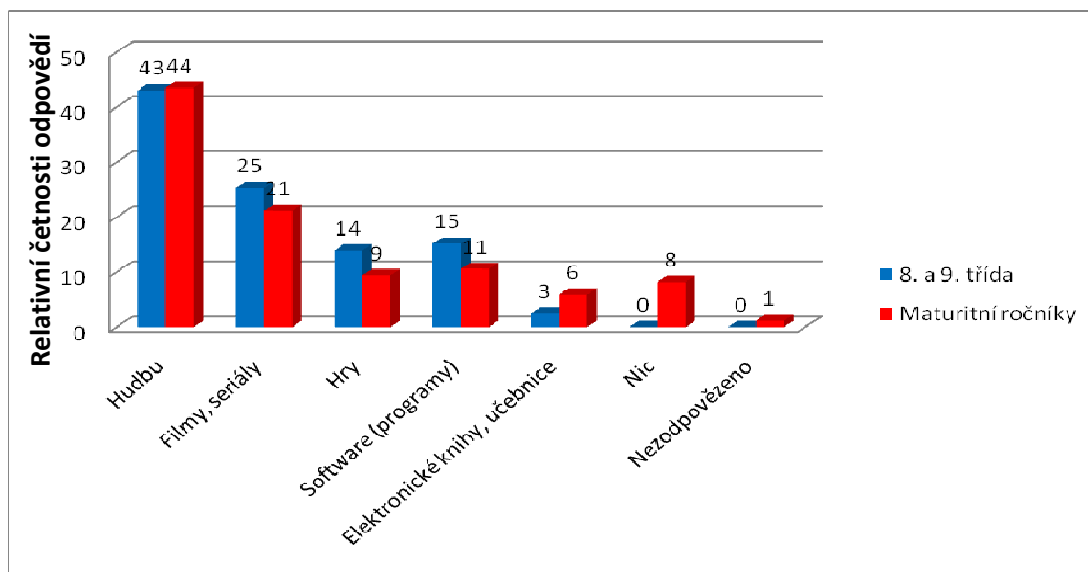
Graf 16. Četnost výskytu pirátské činnosti na Internetu u studentů v posledním měsíci

Otázka č. 17: Co nelegálně stahujete z Internetu?

U otázky co nelegálně stahujete z Internetu, bych chtěl opět uvést, že výsledek může být zkreslený. Důvod je stejný jako u předchozí otázky. Myslím si, že se někteří studenti velmi rádi ve zmíněném věku předvádí, což se mohlo promítnout i v jejich odpovědi na otázku. Z grafu je patrné, že nejvíce studentů nelegálně stahuje z Internetu hudbu a to bez ohledu zda se jedná o studenty 8. a 9. třídy, nebo studenty maturitních ročníků. Hudbu stahuje nelegálně z Internetu nejvíce studentů maturitních ročníků a to 44 % studentů. U studentů 8. a 9. třídy je tomu jen o 1 % méně, tedy 43 % studentů. Druhé místo zaujímá u studentů nelegální stahování filmů a seriálů a to u 25 % studentů 8. a 9. třídy a 21 % studentů maturitních ročníků. Své místo zde našly i elektronické knihy a učebnice. Ze studentů maturitních ročníků takovou odpověď vybralo 6 % studentů. U studentů 8. a 9. třídy jsou elektronické knihy a učebnice zastoupeny u 3 % studentů. Ostatní data jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 17. Přehled nelegálního stahování z Internetu

Nelegálního stahování z Internetu	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Hudbu	34	43%	37	44%
Filmy, seriály	20	25%	18	21%
Hry	11	14%	8	9%
Software (programy)	12	15%	9	11%
Elektronické knihy, učebnice	2	3%	5	6%
Nic	0	0%	7	8%
Nezodpovězeno	0	0%	1	1%

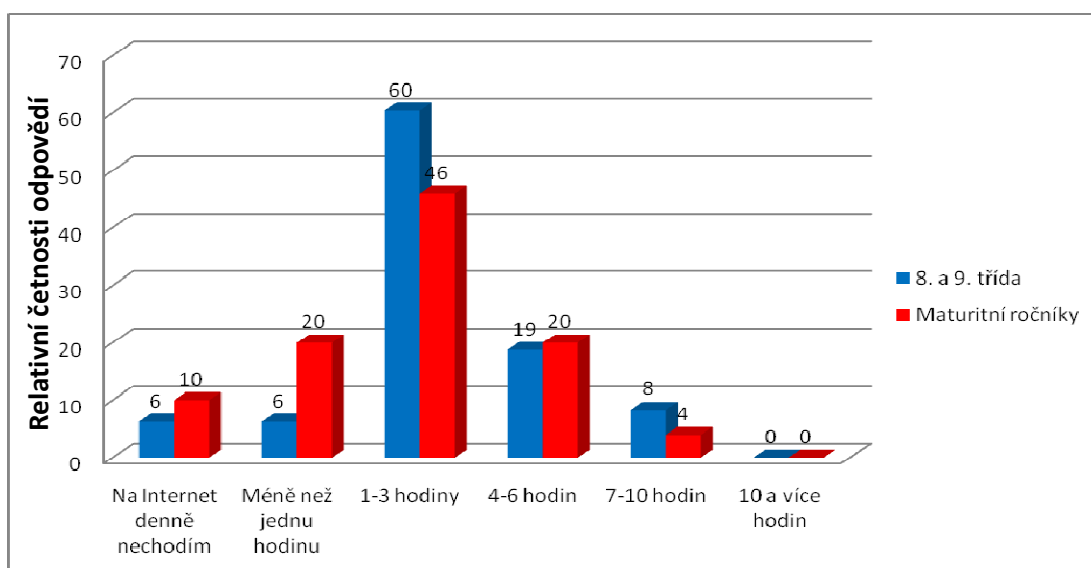
Graf 17. Přehled nelegálního stahování z Internetu

Otázka č. 18: Kolik hodin denně trávíte surfováním na Internetu?

Cílem osmnácté otázky bylo zmapovat, kolik hodin denně tráví studenti surfováním na Internetu. Z výsledku můžeme vidět, že nejvíce studentů 8. a 9. třídy a studentů maturitních ročníků, tráví denně surfováním na internetu 1-3 hodiny denně. U studentů 8. a 9. třídy je to až 60 % studentů, což je o 14 % více než u studentů maturitních ročníků. Na Internet denně nechodí celých 10 % studentů maturitních ročníků a 6 % studentů 8. a 9. třídy. Méně než jednu hodinu denně tráví surfováním na Internetu jen 6 % studentů 8. a 9. třídy a 20 % studentů maturitních ročníků. V rozmezí 4-6 hodin denně tráví surfováním na internetu 20 % studentů maturitních ročníků a 19 % studentů 8. a 9. třídy. Počet studentů, kteří tráví surfováním na internetu 7-10 hodin denně činí u studentů 8. a 9. třídy 8 % a u studentů maturitních ročníků 4 %. Denně deset a více hodin surfováním na Internetu netráví žádný ze studentů.

Tab. 18. Čas, který stráví studenti denně surfváním na Internetu

Čas strávený surfváním na Internetu denně	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Na Internet denně nechodím	3	6%	5	10%
Méně než jednu hodinu	3	6%	10	20%
1-3 hodiny	29	60%	23	46%
4-6 hodin	9	19%	10	20%
7-10 hodin	4	8%	2	4%
10 a více hodin	0	0%	0	0%

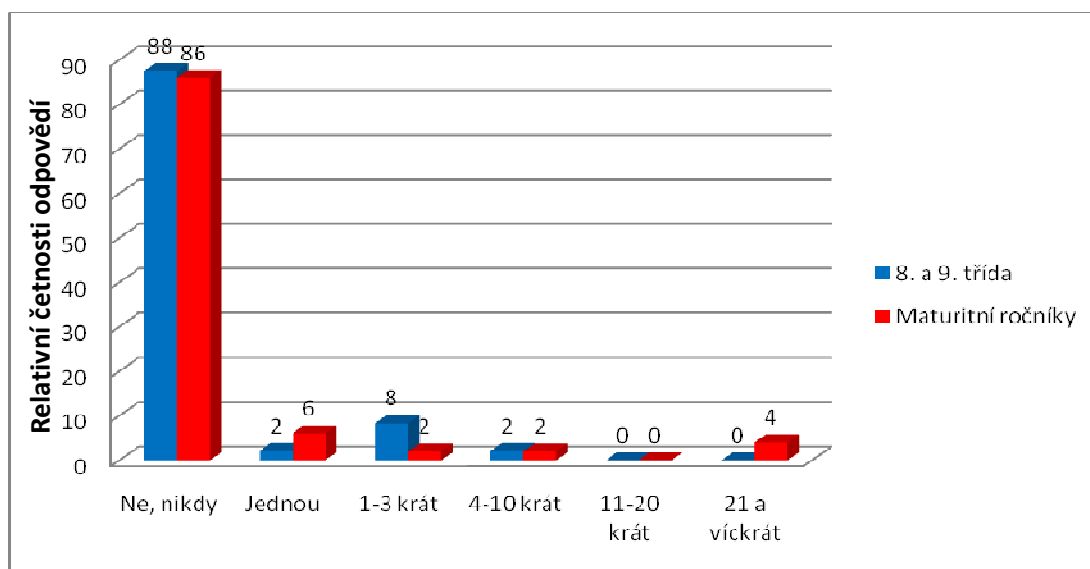
Graf 18. Čas, který stráví studenti denně surfváním na Internetu

Otázka č. 19: Nakupoval(a) jste někdy přes Internet výrobky nedostupné dětem a mládeži do 18 let?

Jak můžeme vidět v grafu, na Internetu nenakupovalo *nikdy* výrobky nedostupné dětem a mládeži celých 88 % studentů 8. a 9. třídy a 86 % studentů maturitních ročníků. *Jednou* nakupovalo výrobky nedostupné dětem a mládeži na Internetu 6 % studentů maturitních ročníků a 2 % studentů 8. a 9. třídy. Naopak *1-3 krát* nakupovalo výrobky nedostupné dětem a mládeži 8 % studentů 8. a 9. třídy a 2 % studentů maturitních ročníků. Odpověď *21 a vícekrát* vybralo 4 % studentů maturitních ročníků. Všechny výsledky jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 19. Nakupování výrobků nedostupných dětem a mládeži do 18 let prostřednictvím Internetu

Nakupování výrobků přes Internet nedostupných do 18 let	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ne, nikdy	42	88%	43	86%
Jednou	1	2%	3	6%
1-3 krát	4	8%	1	2%
4-10 krát	1	2%	1	2%
11-20 krát	0	0%	0	0%
21 a vícekrát	0	0%	2	4%

Graf 19. Nakupování výrobků nedostupných dětem a mládeži do 18 let prostřednictvím Internetu

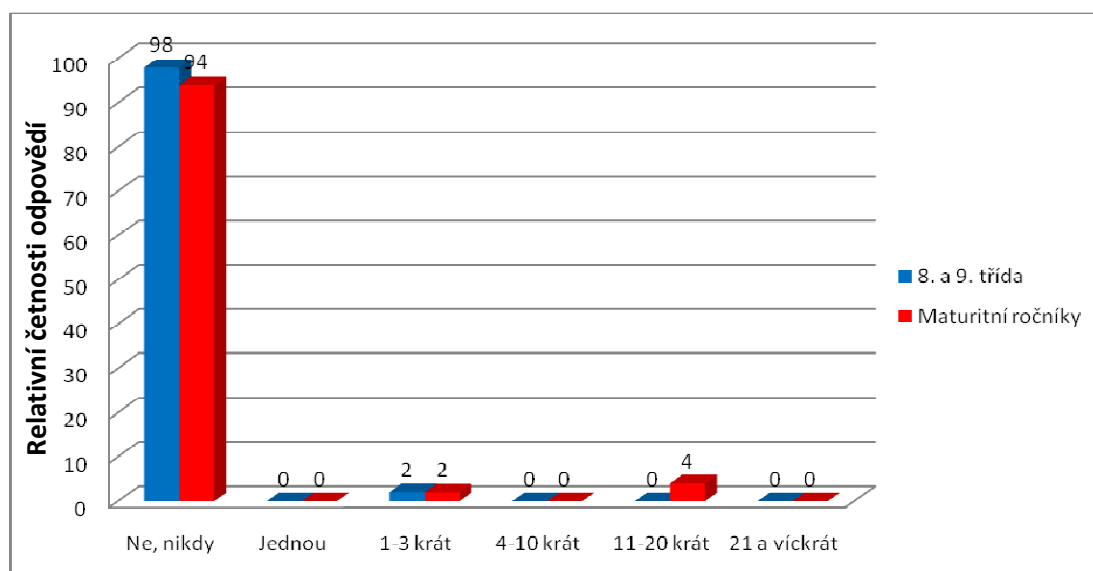
Otázka č. 20: Nakupoval(a) jste někdy přes Internet nelegální drogy?

Ve výsledcích zobrazených v grafu vidíme, že celých 98 % studentů 8. a 9. třídy *nikdy* ne-nakupovalo nelegální drogy přes Internet. U studentů maturitních ročníků je tomu o 4 % méně, tedy 94 % studentů. Počet studentů, jež nakupovali přes Internet nelegální drogy *1-3 krát* činí shodně 2 % u studentů 8. a 9. třídy i u maturitních ročníků. Odpověď *11-20 krát* vybralo 4 % studentů maturitních ročníků. Zbylá data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 20. Nakupování nelegálních drog prostřednictvím Internetu

Nakupování nelegálních drog prostřednictvím Internetu	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ne, nikdy	47	98%	47	94%
Jednou	0	0%	0	0%
1-3 krát	1	2%	1	2%
4-10 krát	0	0%	0	0%
11-20 krát	0	0%	2	4%
21 a vícekrát	0	0%	0	0%

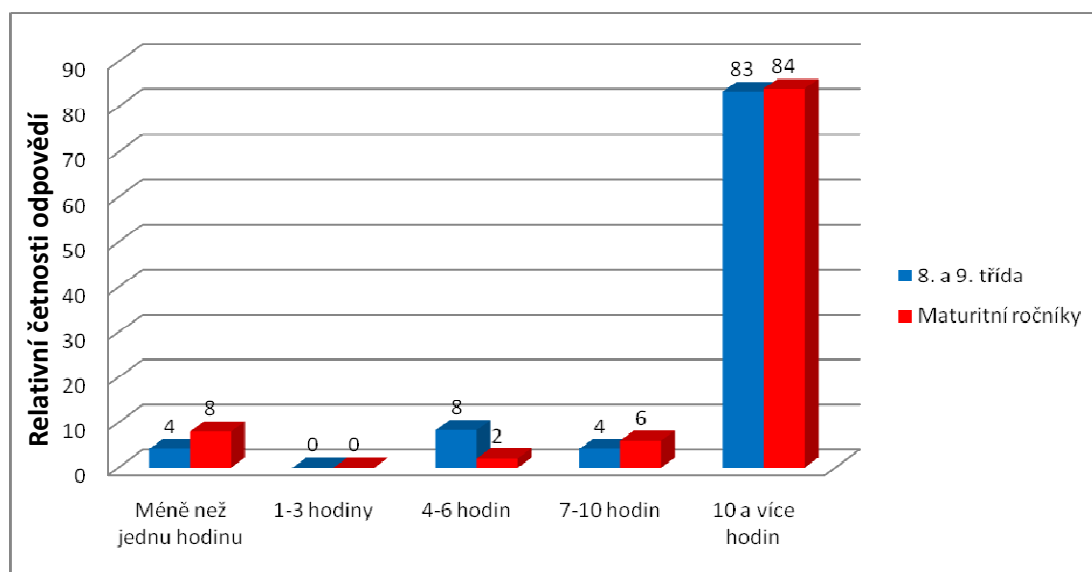
Graf 20. Nakupování nelegálních drog prostřednictvím Internetu

Otázka č. 21: Jak dlouhou dobu si myslíte, že byste dokázal(a) bez problémů vydržet bez přístupu k Internetu?

Cílem otázky bylo zjistit, zda studentům nedělá problém vydržet nějakou dobu bez přístupu k Internetu. Výsledek nám ukazuje, že 84 % studentů maturitních ročníků a 83 % studentů 8. a 9. třídy dokážou bez problémů vydržet 10 a více hodin bez přístupu k Internetu. Počet studentů, kteří mají problémy vydržet bez přístupu k Internetu více jak jednu hodinu, činí u studentů maturitních ročníků 8 % a u studentů 8. a 9. třídy se jedná o 4 % studentů. V grafu si můžeme prohlédnout všechna zbylá data.

Tab. 21. Výdrž studentů bez přístupu k Internetu

Výdrž bez přístupu k Internetu	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Méně než jednu hodinu	2	4%	4	8%
1-3 hodiny	0	0%	0	0%
4-6 hodin	4	8%	1	2%
7-10 hodin	2	4%	3	6%
10 a více hodin	40	83%	42	84%

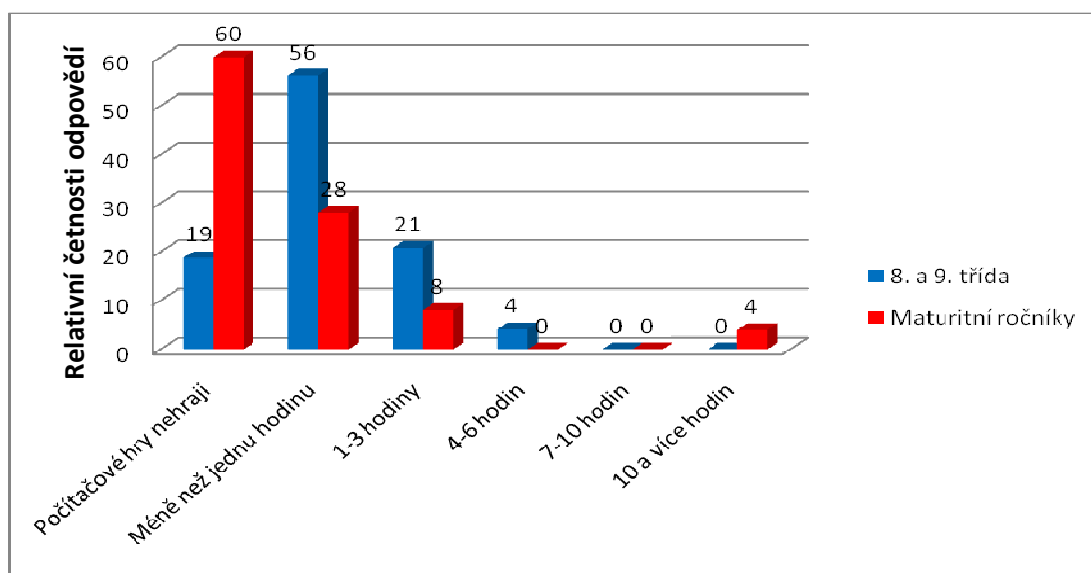
Graf 21. Výdrž studentů bez přístupu k Internetu

Otázka č. 22: Kolik hodin denně trávíte hraním počítačových her?

Počítačové hry nehraje celých 60 % studentů maturitních ročníků. Naopak u studentů 8. a 9. třídy počítačové hry nehraje jen 19 % studentů, což je o 41 % méně než u studentů maturitních ročníků. Méně než jednu hodinu denně hraje počítačové hry 56 % studentů 8. a 9. třídy. U studentů maturitních ročníků je tomu o poznání méně, tedy 28 % studentů. Počet studentů, kteří hrají počítačové hry 1-3 hodiny denně činí u studentů 8. a 9. třídy 21 % a u studentů maturitních ročníků jde o 8 % studentů. Pouze 4 % studentů 8. a 9. třídy tráví denně hraním počítačových her 4-6 hodin. Z grafu je patrné, že žádný ze studentů 8. a 9. třídy netráví hraním počítačových her více jak 7 hodin denně. Naopak 4 % studentů maturitních ročníků tráví hraním počítačových her 10 a více hodin denně. Odpovědi si můžeme prohlédnout v následujícím grafu.

Tab. 22. Čas strávený denně hraním počítačových her

Hraní počítačových her denně	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Počítačové hry nehrají	9	19%	30	60%
Méně než jednu hodinu	27	56%	14	28%
1-3 hodiny	10	21%	4	8%
4-6 hodin	2	4%	0	0%
7-10 hodin	0	0%	0	0%
10 a více hodin	0	0%	2	4%

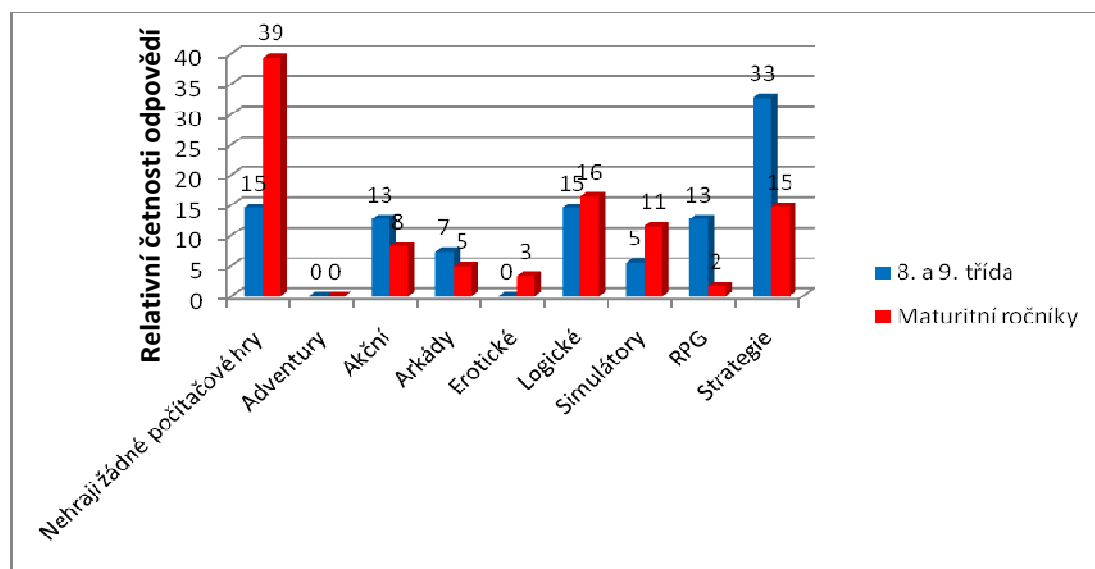
Graf 22. Čas strávený denně hraním počítačových her

Otázka č. 23: Jaké žánry počítačových her hrajete nejčastěji?

Jelikož hodně mladých lidí hraje i počítačové hry, není jistě na škodu zjistit, o jaké žánry počítačových her se jedná. Počítačové hry nehraje celých 39 % studentů maturitních ročníků. Studenti 8. a 9. třídy jsou v hraní počítačových her o poznání aktivnější. Jen 15 % studentů 8. a 9. třídy nehraje žádné počítačové hry. Pokud už studenti maturitních ročníků hrají nějaké počítačové hry, jedná se hlavně o logické hry (16 %) nebo o strategie (15 %). U studentů 8. a 9. třídy jsou velmi oblíbené herní žánry, jako jsou strategie (33 %), logické hry (15 %), nebo RPG a akční hry (13 %). Zbylá data jsou zobrazena v následujícím grafu.

Tab. 23. Obliba žánrů počítačových her

Herní žánry	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nehrají žádné počítačové hry	8	15%	24	39%
Adventury	0	0%	0	0%
Akční	7	13%	5	8%
Arkády	4	7%	3	5%
Erotické	0	0%	2	3%
Logické	8	15%	10	16%
Simulátory	3	5%	7	11%
RPG	7	13%	1	2%
Strategie	18	33%	9	15%

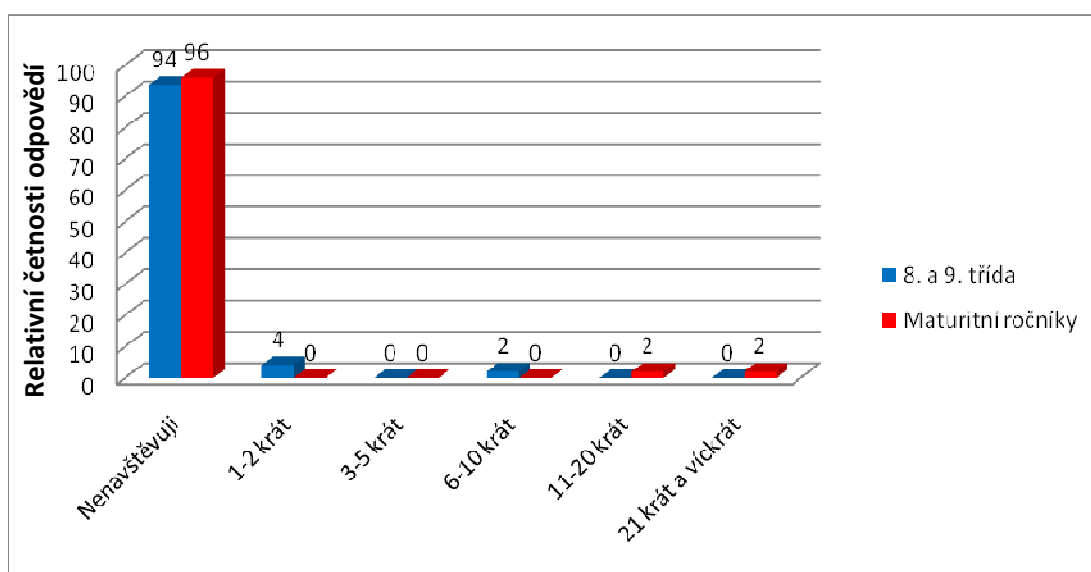
Graf 23. Obliba žánrů počítačových her

Otázka č. 24: Navštěvujete počítačové herny? Pokud ano, kolikrát měsíčně?

Cílem otázky bylo zjistit, zda studenti i v dnešní době navštěvují počítačové herny. V grafu můžeme vidět, že 96 % studentů maturitních ročníků nenavštěvuje počítačové herny. Tedy jen 4 % studentů maturitních ročníků navštěvuje počítačové herny a to v rozmezí 11-20 krát měsíčně (2 %) a 21 a vícrát měsíčně (2 %). Počet studentů 8. a 9. třídy, kteří nenavštěvují počítačové herny, činí 94 %, což je jen o 2 % méně než u studentů maturitních ročníků. Zbylých 6 % studentů navštěvuje počítačové herny a to v rozmezí 1-2 krát měsíčně (4 %) a 6-10 krát měsíčně (2 %).

Tab. 24. Návštěvnost počítačových heren za poslední měsíc

Návštěvnost počítačových heren za měsíc	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nenavštěvuji	45	94%	48	96%
1-2 krát	2	4%	0	0%
3-5 krát	0	0%	0	0%
6-10 krát	1	2%	0	0%
11-20 krát	0	0%	1	2%
21 krát a víckrát	0	0%	1	2%

Graf 24. Návštěvnost počítačových heren za poslední měsíc

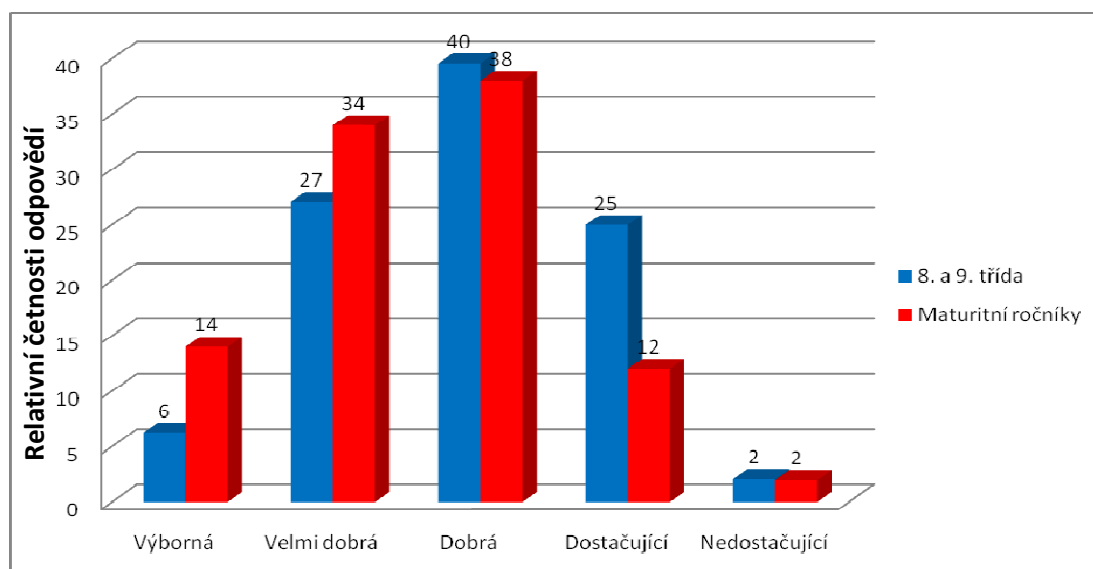
Otázka č. 25: Jaké jsou Vaše znalosti kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod.?

Z grafu je patrné, že nejvíce studentů považuje své znalosti kancelářských programů, jako jsou MS Word, MS Excel, PowerPoint apod. za *dobré*. Jedná se o 40 % studentů 8. a 9. třídy a 38 % studentů maturitních ročníků. Znalost kancelářských programů za *velmi dobrou* považuje 34 % studentů maturitních ročníků. U studentů 8. a 9. třídy je tomu méně a to o 7 % studentů. Jen 14 % studentů maturitních ročníků a 6 % studentů 8. a 9. třídy si myslí, že jejich znalost kancelářských programů je *výborná*. Naopak za *dostačující* znalost kancelářských programů považuje 25 % studentů 8. a 9. třídy a 12 % studentů maturitních.

Někteří studenti dokonce považují své znalosti za nedostačující. Jde o 2 % studentů 8. a 9. třídy a o 2 % studentů maturitních ročníků.

Tab. 25. Znalost kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod.

Znalosti kancelářských programů	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Výborná	3	6%	7	14%
Velmi dobrá	13	27%	17	34%
Dobrá	19	40%	19	38%
Dostačující	12	25%	6	12%
Nedostačující	1	2%	1	2%

Graf 25. Znalost kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod.

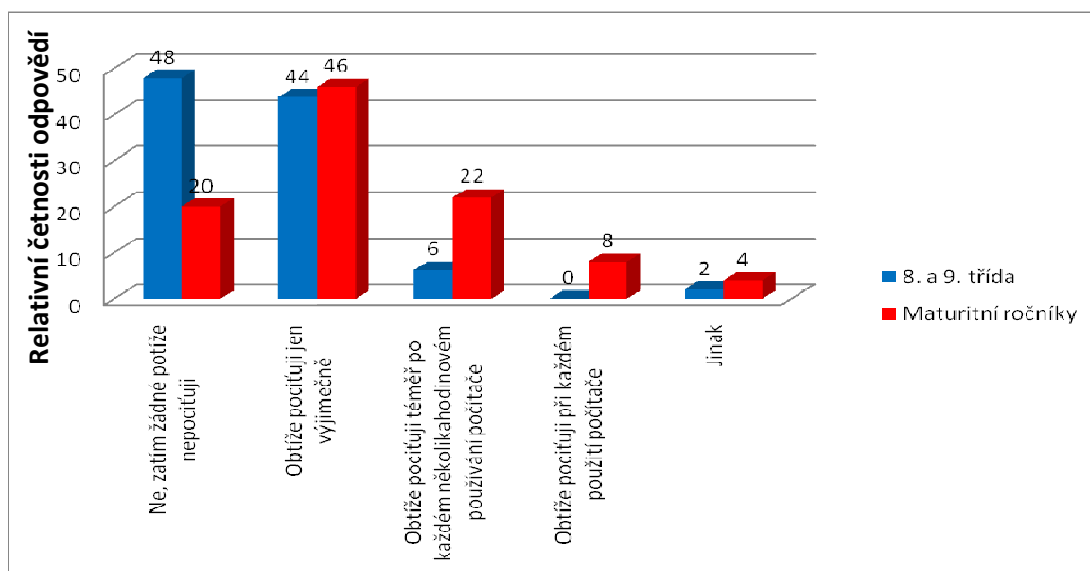
Otázka č. 26: Pociťujete bolesti zad, očí apod. spojené s několikahodinovým trávením volného času u počítače?

V otázce zaměřené na zjištění zda studenti pociťují zdravotní obtíže, jako jsou bolesti zad, očí apod. spojené s několikahodinovým trávením volného času u počítače, odpovědělo 48 % studentů 8. a 9. třídy, že zatím žádné potíže nepociťují. Naopak počet studentů maturitních ročníků, kteří zatím nepociťují žádné potíže, činí jen 20 % studentů. U studentů 8. a 9. třídy se tedy objevují obtíže o celých 28 % méně než u studentů maturitních ročníků. Jen výjimečně pociťuje obtíže 44 % studentů 8. a 9. třídy a 46 % studentů maturitních ročníků.

U volby odpovědi *jinak*, uváděli studenti, že mají problémy se zrakem, případně pociťují bolesti zad a očí, ale ne v důsledku hodinového trávení času u počítače. Z výsledků zobrazených v následující tabulce vidíme, že větší zdravotní problémy spojené s několikahodinovým trávením volného času u počítače mají starší studenti, tedy studenti maturitních ročníků.

Tab. 26. Zdravotní obtíže spojené s několikahodinovou prací na počítači ve volném čase

Pocitované obtíže	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ne, zatím žádné potíže nepociťuji	23	48%	10	20%
Obtíže pociťuji jen výjimečně	21	44%	23	46%
Obtíže pociťuji téměř po každém několikahodinovém používání počítače	3	6%	11	22%
Obtíže pociťuji při každém použití počítače	0	0%	4	8%
Jinak	1	2%	2	4%

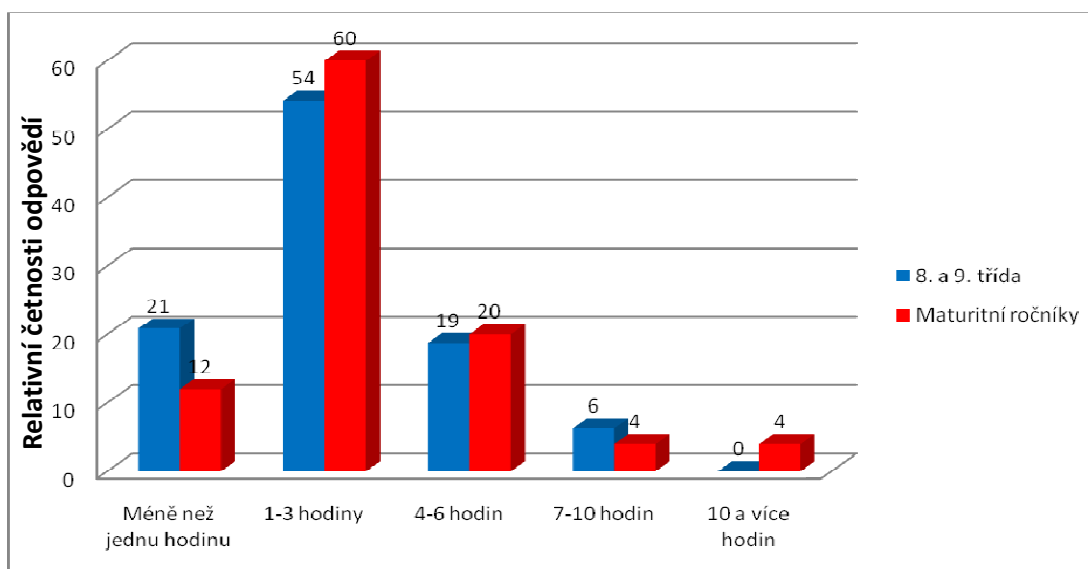
Graf 26. Zdravotní obtíže spojené s několikahodinovou prací na počítači ve volném čase

Otázka č. 27: Kolik hodin denně trávíte přímým kontaktem se svými rodiči?

Nejvíce studentů bez ohledu na to, zda jde o studenty 8. a 9. třídy, nebo studenty maturitních ročníků, tráví přímým kontaktem se svými rodiči *1-3 hodiny* denně. U studentů maturitních ročníků jde o 60 % studentů a u studentů 8. a 9. třídy jde o 54 % studentů. Druhá nejčastější odpověď u studentů 8. a 9. třídy zněla, že tráví přímým kontaktem se svými rodiči denně *méně než jednu hodinu* a to u 21 % studentů. U studentů maturitních ročníků takovou odpověď zvolilo jen 12 % studentů. Naopak u studentů maturitních ročníků byla druhá nejčastější odpověď, že tráví přímým kontaktem se svými rodiči denně *4-6 hodin* a to 20 % studentů. Stejnou odpověď u studentů 8. a 9. třídy zvolilo 19 % studentů. Všechny výsledky jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 27. Doba přímého kontaktu studentů se svými rodiči

Denní délka přímého kontaktu s rodiči	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Méně než jednu hodinu	10	21%	6	12%
1-3 hodiny	26	54%	30	60%
4-6 hodin	9	19%	10	20%
7-10 hodin	3	6%	2	4%
10 a více hodin	0	0%	2	4%

Graf 27. Doba přímého kontaktu studentů se svými rodiči

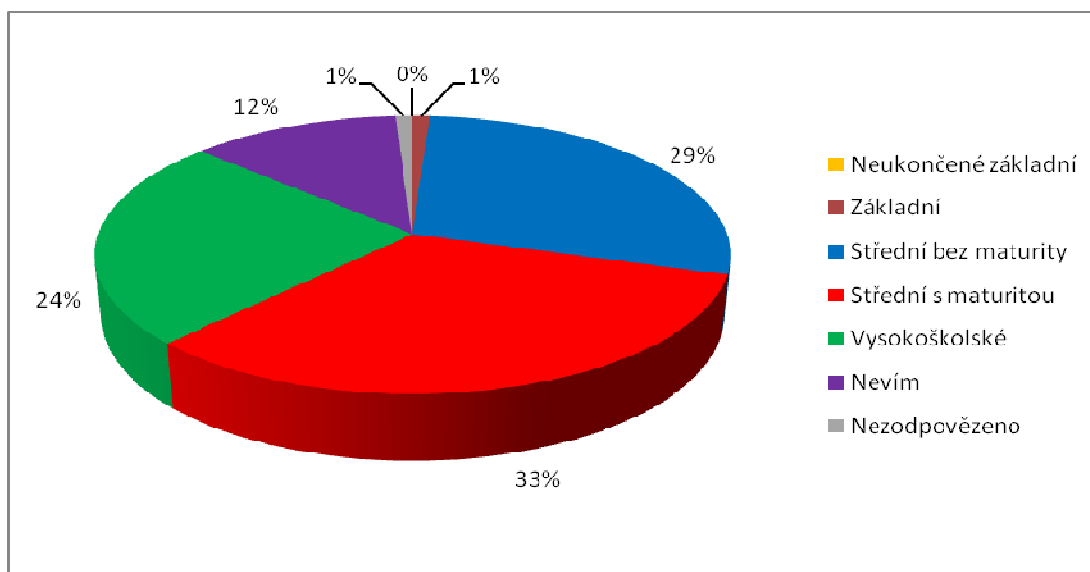

Otázka č. 28: Jaké má nejvyšší ukončené vzdělání Tvůj otec?

Otázka, která zjišťuje vzdělání otce, je zařazena do dotazníku hlavně z důvodu, že jsem si stanovil výzkumné otázky a abych mohl odpovědět na jednu z těchto otázek, musím znát vzdělání rodičů. Z celkového počtu 98 studentů má střední vzdělání s maturitou 33 % otců a střední vzdělání bez maturity má 29 % otců. Vysokoškolsky vzdělané otce má 24 % studentů. Zbylá data jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 28. Nejvyšší ukončené vzdělání otce

Nejvyšší ukončené vzdělání otce	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Neukončené základní	0	0%
Základní	1	1%
Střední bez maturity	28	29%
Střední s maturitou	32	33%
Vysokoškolské	24	24%
Nevím	12	12%
Nezodpovězeno	1	1%

Graf 28. Nejvyšší ukončené vzdělání otce

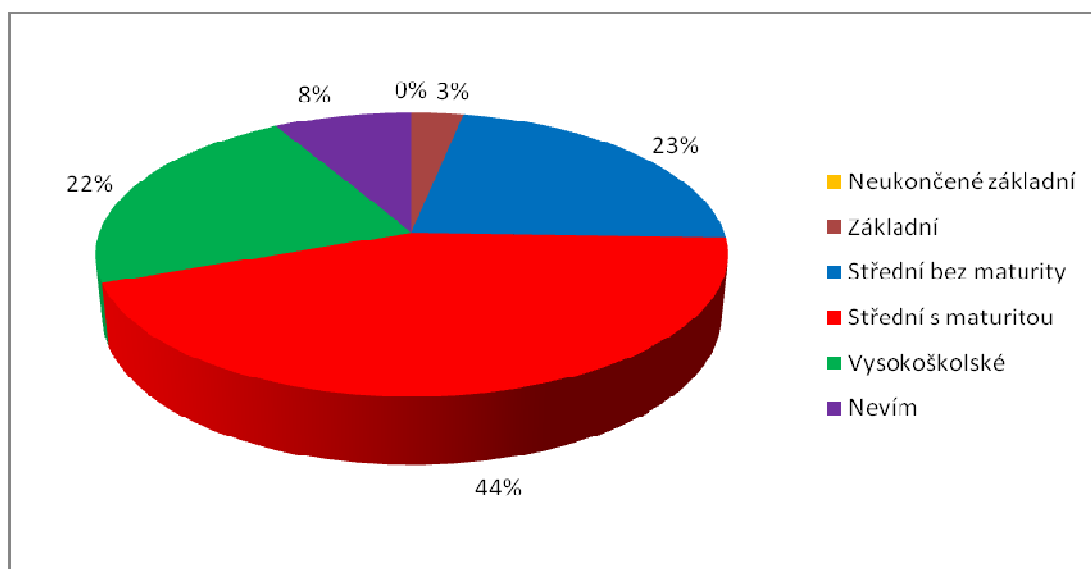
Otázka č. 29: Jaké má nejvyšší ukončené vzdělání tvá matka?

Otázka, která zjišťuje vzdělání matky, je rovněž jako předchozí dvacátá osmá otázka, zařazena do dotazníku z důvodu, aby bylo možné odpovědět na předem stanovenou výzkumnou otázku. Jak ale můžeme vidět, z celkového počtu 98 studentů je vysokoškolsky vzdě-

laných matek 22 %. Střední vzdělání s maturitou má celých 44 % matek a střední vzdělání bez maturity má 23 % matek. Všechny výsledky jsou zobrazeny v následujícím grafu.

Tab. 29. Nejvyšší ukončené vzdělání matky

Nejvyšší ukončené vzdělání matky	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Neukončené základní	0	0%
Základní	3	3%
Střední bez maturity	22	23%
Střední s maturitou	43	44%
Vysokoškolské	22	22%
Nevím	8	8%

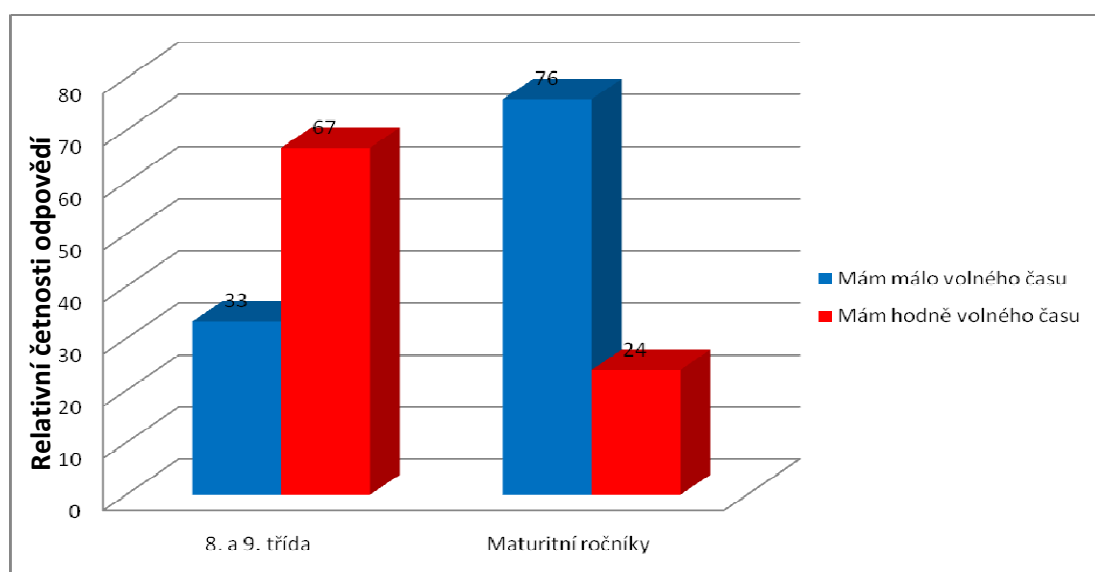
Graf 29. Nejvyšší ukončené vzdělání matky

Otázka č. 30: Myslíte si, že máte hodně volného času?

Poslední otázka je zaměřena na pocit studentů, zda si myslí, že mají dostatek volného času, nebo naopak, že mají málo volného času. Z výsledku vyplývá, že 76 % studentů maturitních ročníků si myslí, že má málo volného času. U studentů 8. a 9. třídy je tomu opakem. Celých 67 % studentů pociťuje, že má hodně volného času. Vidíme tedy, že více jak tři čtvrtě studentů maturitních ročníků pociťuje nedostatek volného času. Naopak studenti 8. a 9. třídy jsou na tom s volným časem o poznání lépe. Zbylá data můžeme vidět v následujícím grafu.

Tab. 30. Subjektivní pocit o množství volného času

Volný čas	8. a 9. třída		Maturitní ročníky	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Mám málo volného času	16	33%	38	76%
Mám hodně volného času	32	67%	12	24%

Graf 30. Subjektivní pocit o množství volného času

5.2 Shrnutí výsledků výzkumu a odpovědi na výzkumné otázky

Před realizací výzkumu byly formulovány následující výzkumné otázky, jejichž odpovědi nám poskytnulo realizované výzkumné šetření. Stanovené výzkumné otázky, byly formulovány následovně:

1. Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří navštěvují zájmový, sportovní, či jiný volnočasový kroužek?
2. Tráví méně času u počítače studenti, kteří bydlí na vesnici?
3. Využívají studenti Internet více ke vzdělávání, pokud jsou pod dohledem rodičů?
4. Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří jsou se svými rodiči v přímém kontaktu více hodin denně?

5. Využívají počítač ke vzdělávání více studenti, jejichž rodiče mají vyšší vzdělání?

Otázka č. 1: Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří navštěvují zájmový, sportovní, či jiný volnočasový kroužek?

V následující otázce jsem se zaměřil na zjištění, zda studenti, kteří tráví svůj volný čas aktivním způsobem, tráví i méně volného času u počítače. Aktivním trávením volného času se rozumí navštěvování různých sportovních, uměleckých a jiných volnočasových kroužků. Odpověď na výzkumnou otázku jsem se snažil najít prostřednictvím otázek obsažených v dotazníku. Jde o otázky č. 4, a otázku č. 8. Z výsledků vyplývá, že méně než jednu hodinu denně tráví u počítače více studentů, kteří navštěvují nějaký zájmový, či jiný volnočasový kroužek (13 %), než studenti, kteří žádný volnočasový kroužek nenavštěvují (4 %). Nejvíce studentů však tráví denně u počítače dobu 1-3 hodin. Tuto dobu tráví u počítače méně studenti, kteří navštěvují nějaký volnočasový kroužek (49 %), zatímco studenti, kteří žádný volnočasový kroužek nenavštěvují, tráví u počítače více času (52 %). Stejně je tomu i u studentů, kteří tráví u počítače 3-5 hodin denně. Opět počet studentů, kteří navštěvují nějaký volnočasový kroužek, je nižší (28 %), než počet studentů, kteří žádný volnočasový kroužek nenavštěvují (30 %). Pokud se zaměříme na studenty, kteří jsou u počítače 5-10 hodin denně, znovu zjistíme, že méně času u počítače jsou studenti, kteří navštěvují nějaký zájmový, či jiný volnočasový kroužek (8 %), než studenti, kteří žádný volnočasový kroužek nenavštěvují (13 %). Opakem je tomu ale u studentů, kteří tráví u počítače 10 a více hodin denně. Zmíněnou dobu tráví u počítače více studentů, kteří navštěvují nějaký zájmový, nebo volnočasový kroužek. V tomto případě jde ale jen o 1 % studentů a jde tedy spíše jen o výjimku.

Z výsledku můžeme tedy usoudit, že studenti, kteří navštěvují nějaký zájmový, sportovní či jiný volnočasový kroužek tráví i méně času u počítače.

Otázka č. 2: Tráví méně času u počítače studenti, kteří bydlí na vesnici?

Odpověď na v pořadí druhou výzkumnou otázku byla zjišťována prostřednictvím otázek č. 3, 8 obsažených v dotazníku. Z výsledku bylo zjištěno, že méně než jednu hodinu denně tráví u počítače menší počet studentů, kteří mají bydliště v obci do 3 000 obyvatel (12 %), oproti studentům, kteří bydlí ve městě od 3 000 do 20 000 obyvatel (10 %). V rozmezí 1-3

hodiny denně, tráví u počítače největší počet studentů. V tuto dobu je u počítače více studentů z města od 3 000 do 20 000 obyvatel (53 %), než studentům, kteří bydlí na vesnici do 3 000 obyvatel (47 %). Naopak studenti, kteří bydlí na vesnici do 3 000 obyvatel, tráví více času u počítače v rozpětí *3-5 hodin denně* (33 %), oproti studentům, kteří bydlí ve městě od 3 000 do 20 000 obyvatel (24 %). Pokud se zaměříme na dobu *5-10 hodin denně*, zjistíme, že počet studentů s bydlištěm ve městě od 3 000 do 20 000 obyvatel tráví u počítače ve zmíněnou dobu více času (10 %), než studenti s bydlištěm v obci do 3 000 obyvatel (8 %). *Deset a více hodin denně* tráví u počítače opět více studentů z města od 3 000 do 20 000 obyvatel (2 %), oproti studentům, kteří bydlí v obci do 3 000 obyvatel (0 %).

Z výsledku se tedy nedá říct, že by studenti, kteří bydlí v obci do 3 000 obyvatel, trávili méně času u počítače v porovnání se studenty, kteří bydlí ve městě do 20 000 obyvatel. Určitou roli zde může hrát i fakt, že se rozdíl mezi městem a vesnicí postupně vyrovnávají.

Otázka č. 3: Využívají studenti Internet více ke vzdělávání, pokud jsou pod dohledem rodičů?

K získání odpovědi na zmíněnou výzkumnou otázku byly použity otázky z dotazníku. Jednalo se o otázky č. 11, 14. Z výzkumu vyplývá, že u studentů u kterých rodiče *vždy* vědí, jakým způsobem jejich děti využívají počítač ve volném čase, využívá počítač více studentů ke studiu a získávání informací (8 %) proti 6 % studentů kteří počítač využívá k zábavě. Nejvíce studentů však odpovědělo, že jejich rodiče *většinou* vědí, jak tráví čas u počítače. U těchto rodičů, kteří mají *většinou* přehled, jak jejich děti tráví volný čas u počítače je situace velmi podobná. K získávání informací a vzdělávání využívá počítač 48 % studentů a k zábavě využívá počítač 44 % studentů. U studentů, u kterých rodiče vědí jen *někdy*, jakým způsobem využívají jejich děti volný čas u počítače, je situace odlišná. Počet studentů, kteří využívají počítač k zábavě, činí 28 % proti 20 % studentů, kteří používají počítač k získávání informací a vzdělávání. Žádnou odlišnost nenalezneme mezi využíváním počítače u studentů, jejichž rodiče *obvykle nemají přehled*, jak jejich děti tráví volný čas u počítače. Počet studentů, kteří využívají počítač k získávání informací a vzdělávání je stejný jako u studentů, kteří využívají počítač k zábavě (13 %). Zajímavé je, že studenti, u nichž rodiče *nikdy* nevědí, jak jejich děti tráví volný čas u počítače, využívají počítač více ke studiu a získávání informací (13 %) oproti 8 % studentů, kteří využívají svůj volný čas u počítače spíše k zábavě (8 %).

Výsledek nám ukazuje, že studenti, jejichž rodiče vždy nebo většinou vědí, jakým způsobem využívají jejich děti počítač ve volném čase, využívají počítač více ke studiu a získávání informací. Celkem zajímavé je zjištění, že pokud rodiče nikdy nevědí, jak jejich děti využívají počítač ve volném čase, tak tyto děti využívají počítač více ke studiu a získávání informací. Je možné, že je to právě zapříčiněno i tím, že jsou ve výzkumném vzorku zastoupeni i studenti maturitních ročníků, kteří jsou už starší a více si uvědomují úlohu vzdělávání ve svém životě.

Otázka č. 4: *Tráví u počítače méně volného času studenti, kteří jsou se svými rodiči v přímém kontaktu více hodin denně?*

K získání odpovědi na výzkumnou otázku zda může souviset délka přímého kontaktu s rodiči na dobu trávenou u počítače, byly použity otázky z dotazníku a jednalo se o otázky č. 8, 27. Z výsledku bylo zjištěno, že mezi studenty, kteří tráví u počítače *méně než jednu hodinu denně*, nebo maximálně *od jedné do pěti hodin denně*, jsou i takoví studenti, kteří jsou v přímém kontaktu se svými rodiči 4-6 hodin denně, 7-10 hodin denně, nebo dokonce deset a více hodin denně. Naopak u studentů, kteří tráví u počítače *více jak pět hodin denně*, takový student není žádný. Studenti, kteří tráví u počítače více času, tedy *pět až deset hodin denně*, respektive i *více jak deset hodin denně*, tak tito studenti stráví přímým kontaktem se svými rodiči méně než jednu hodinu denně, nebo maximálně od jedné do tří hodin denně.

Výsledek nám tedy ukazuje, že mezi studenty, kteří tráví u počítače méně než pět hodin denně, jsou i takoví studenti, kteří jsou v přímém kontaktu se svými rodiči od čtyř do deseti respektive i více hodin denně. Naopak mezi studenty, kteří tráví u počítače pět a více hodin denně, jsou jen studenti, kteří jsou se svými rodiči v přímém kontaktu méně než jednu hodinu, nebo maximálně do tří hodin denně.

Otázka č. 5: *Využívají počítače ke vzdělávání více studenti, jejichž rodiče mají vyšší vzdělání?*

K nalezení odpovědi na v pořadí pátou výzkumnou otázku, zda využívají počítače ke vzdělávání více studenti, jejichž rodiče mají vyšší vzdělání, byly použity otázky č. 9, 28, 29, které jsou obsaženy v dotazníku. U vzdělání rodičů bylo použito nejvyšší ukončené vzdělání jednoho z rodičů, tedy vzdělání buď otce, nebo matky. Nejvíce studentů, kteří využívají počítač ve volném čase k získávání informací a vzdělávání, má vysokoškolsky vzdělané

rodiče, a to celých 44 % studentů. Ovšem k zábavě využívá počítač u vysokoškolsky vzdělaných rodičů také nemalé procento studentů (36 %). Naopak nejvíce studentů, kteří používají počítač ve volném čase k zábavě (40 %), je zastoupeno u studentů, jejichž rodiče mají střední vzdělání s maturitou. Ke vzdělávání využívá počítač u těchto rodičů 31 % studentů. U studentů, jejichž rodiče mají střední vzdělání bez maturity, je situace celkem vyrovnaná. K získávání informací a vzdělávání využívá počítač 17 % studentů a k zábavě využívá počítač 15 % studentů. Studenti, jejichž rodiče mají základní vzdělání, využívají počítač ve volném čase více ke studiu a získávání informací (3 %) než k zábavě (1 %). Neukončené základní vzdělání rodičů nebylo zjištěno u žádného ze studentů. Studenti, kteří nevědí, jaké mají nejvyšší ukončené vzdělání jejich rodiče, využívají počítač ve volném čase u 7 % k zábavě a 6 % využívá počítač ve volném čase ke studiu a získávání informací.

Z výsledku tedy bylo zjištěno, že u vysokoškolsky vzdělaných rodičů využívají jejich děti počítač více ke vzdělávání. Naopak u rodičů, kteří mají střední vzdělání s maturitou, využívají jejich děti počítač více k zábavě. Děti, jejichž rodiče mají nejvyšší vzdělání základní, nebo střední bez maturity, využívají počítač více ke vzdělávání.

ZÁVĚR

Domnívám se, že téma týkající se volného času a využívání počítačů u dětí a mládeže patří určitě mezi velmi aktuální problémy. Dnešní doba nabízí dětem a mládeži spoustu možností jak a kde můžou trávit svůj volný čas, přesto tito mladí lidé tráví spoustu času u počítače. Nejen že trávení volného času v různých zájmových, sportovních či jiných volnočasových kroužcích přispívá k celkovému rozvoji jedince, ale zároveň přispívá ke zdraví příslušných osob. Proč tedy dnešní mladí lidé tráví tolik volného času u počítače? Možná zde hraje roli i fakt, že je mnohem jednodušší si sednout k počítači a zahrát si například počítačovou hru, nebo používat počítač ke spoustě dalším činnostem, než jít třeba ven a tento volný čas využít například sportem či podobným způsobem. Další faktor, proč děti tráví tolik času u počítače, může souviset i s nedostatkem času rodičů na své děti. Hodně rodičů je v dnešní uspěchané době tak zaneprázdněno, že si chtějí aspoň na chvíli odpočinout po náročném dni a tak nechají své děti sedět u počítače, protože ví, že budou mít na chvíli klid a budou si moci tedy odpočinout. Důvodů proč děti a mládež tráví tolik volného času u počítače je určitě mnoho, proto je jistě velmi důležité, aby rodiče již od dětství vytvářeli a pěstovali ve svých dětech možnosti a příležitosti vhodného využívání volného času. Je patrné, že velký vliv na formování osobnosti jedince má hlavně rodina. I když se v posledních letech rodina do značné míry proměňuje a oslabuje svou funkci, pořád zastává velmi důležitou úlohu v životě každého člověka. Ale nejen rodina se značným způsobem podílí na rozvoji osobnosti člověka. Velkou roli zde hraje i škola, pedagogové, přátelé a mnoho dalších faktorů.

Ve své práci jsem se snažil poukázat na to, jaká je situace v souvislosti s využíváním počítačů ve volném čase u dnešních mladých lidí studujících ve Slavičíně. Jelikož se v dnešní době jen stěží obejdeme bez využívání počítačů, domnívám se, že je jistě vhodné, aby si již děti osvojovaly příslušné vědomosti a dovednosti týkající se výpočetních technologií. Podmínkou ovšem musí být, že budou dodržena určitá pravidla, a že tyto činnosti a pravidla musejí odpovídat příslušnému věku jedince. Počítače nám můžou značným způsobem ulehčit život, ale na druhou stranu skrývají spoustu rizik. Proto je jistě velmi důležité, abychom měli přehled nad tím, jakým způsobem využívají děti a mládež svůj volný čas u počítače.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání: Studijní materiál pro učitele snažící se uplatnit moderní technologie ve výuce*. Kladno: AISIS, 2003. ISBN 80-239-0106-0.
- [2] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- [3] HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- [4] HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- [5] JEŘÁBEK, V. *Komunikace na Internetu*. [online]. 16. 11. 2001 [cit. 28. 02. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ekamarad.cz/ezin/clanek/1046/>>.
- [6] KAVANOVÁ, A., CHUDÝ, Š. *Výchova a volný čas: Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005. ISBN 80-7318-266-1.
- [7] KOCHOVÁ, G. *Dotazník SQUALA*. In: *Kvalita života seniorů a jejich spokojenost se sociální péčí*. [online]. Brno, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Institut mezioborových studií. Dostupný z WWW: <https://www.stag.utb.cz/apps/stag/dipfile/index.php?download_this_unauthorized=1016056>.
- [8] Kolektiv autorů. *Bezpečný podnik: Bezpečná kancelář*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2000.
- [9] KOPECKÝ, K. *Sociální sítě jako prostředí pro nebezpečnou virtuální komunikaci*. [online]. 17. 11. 2009 [cit. 28. 02. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/222/63/lang,czech/>>.
- [10] LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X.

- [11] MAŇÁK, J., ŠVEC, Š., ŠVEC, V. (EDS.) *Slovník pedagogické metodologie*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-102-2.
- [12] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.
- [13] NOVOTNÝ, I., HRUŠKA, M. *Biologie člověka*. Praha: Fortuna, 1995. ISBN 80-7168-234-9.
- [14] PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- [15] *PlněHry.cz*. [online]. c1999 - 2010 [cit. 23. 04. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://plnehry.idnes.cz/>>.
- [16] POHL, O. *Jak na počítač – počítačové hry*. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-788-4.
- [17] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
- [18] ROUBAL, P. *Počítač pro úplné začátečníky*. Vyd. 3. Praha: Computer Press, 2000. ISBN 80-7226-283-1.
- [19] *Slovník výpočetní techniky*. Praha: PLUS, 1993. ISBN 80-85297-48-5.
- [20] ZELENÝ, J., MANNOVÁ, B. *Historie výpočetní techniky*. Praha: Scientia, 2006. ISBN 80-86960-04-8.
- [21] ZEMANOVÁ, P. a kol. *Jak si zachovat zdraví u počítače*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-546-6.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	a podobně
Atd.	a tak dále
cm	centimetr
CRT	Cathode Ray Tube
FPS	First Person Shooter
ICQ	I Seek You
LCD	Liquid Crystal Display
mm	milimetr
PC	Osobní počítač
s.	strana
Tab.	Tabulka
TPS	Third Person Shooting
Tzv.	takzvaný

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Pohlaví respondentů</i>	45
<i>Graf 2. Věk respondentů</i>	46
<i>Graf 3. Bydliště respondentů</i>	47
<i>Graf 4. Návštěvnost zájmových, sportovních či jiných volnočasových kroužků</i>	48
<i>Graf 5. Čas strávený ve volnočasových kroužcích za týden</i>	49
<i>Graf 6. Vlastnictví počítače v rodině</i>	50
<i>Graf 7. Srovnání studentů, kteří mají svůj vlastní počítač</i>	51
<i>Graf 8. Čas, který studenti denně stráví u počítače</i>	52
<i>Graf 9. Nejčastější využívání počítače studenty ve volném čase</i>	53
<i>Graf 10. Nejčastější způsoby využívání počítače u studentů</i>	54
<i>Graf 11. Přehled rodičů o způsobu trávení volného času svých dětí u počítače</i>	55
<i>Graf 12. Zmapování, zda rodiče určují svým dětem, kolik volného času můžou trávit u počítače</i>	56
<i>Graf 13. Srovnání studentů, kteří mají doma počítač připojený k Internetu</i>	57
<i>Graf 14. Nejčastější využívání Internetu studenty</i>	58
<i>Graf 15. Četnost návštěvnosti internetových stránek se sexuální tematikou</i>	59
<i>Graf 16. Četnost výskytu pirátské činnosti na Internetu u studentů v posledním měsíci</i>	60
<i>Graf 17. Přehled nelegálního stahování z Internetu</i>	62
<i>Graf 18. Čas, který stráví studenti denně surfováním na Internetu</i>	63
<i>Graf 19. Nakupování výrobků nedostupných dětem a mládeži do 18 let prostřednictvím Internetu</i>	64
<i>Graf 20. Nakupování nelegálních drog prostřednictvím Internetu</i>	65
<i>Graf 21. Výdrž studentů bez přístupu k Internetu</i>	66
<i>Graf 22. Čas strávený denně hraním počítačových her</i>	67
<i>Graf 23. Obliba žánrů počítačových her</i>	68
<i>Graf 24. Návštěvnost počítačových heren za poslední měsíc</i>	69
<i>Graf 25. Znalost kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod.</i>	70
<i>Graf 26. Zdravotní obtíže spojené s několikahodinovou prací na počítači ve volném čase</i>	71
<i>Graf 27. Doba přímého kontaktu studentů se svými rodiči</i>	72

<i>Graf 28. Nejvyšší ukončené vzdělání otce.....</i>	<i>73</i>
<i>Graf 29. Nejvyšší ukončené vzdělání matky.....</i>	<i>74</i>
<i>Graf 30. Subjektivní pocit o množství volného času .....</i>	<i>75</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Pohlaví respondentů .....</i>	45
<i>Tab. 2. Věk respondentů .....</i>	46
<i>Tab. 3. Bydliště respondentů.....</i>	47
<i>Tab. 4. Návštěvnost zájmových, sportovních či jiných volnočasových kroužků .....</i>	48
<i>Tab. 5. Čas strávený ve volnočasových kroužcích za týden.....</i>	49
<i>Tab. 6. Vlastnictví počítače v rodině .....</i>	50
<i>Tab. 7. Srovnání studentů, kteří mají svůj vlastní počítač .....</i>	50
<i>Tab. 8. Čas, který studenti denně stráví u počítače .....</i>	51
<i>Tab. 9. Nejčastější využívání počítače studenty ve volném čase.....</i>	52
<i>Tab. 10. Nejčastější způsoby využívání počítače u studentů.....</i>	54
<i>Tab. 11. Přehled rodičů o způsobu trávení volného času svých dětí u počítače .....</i>	55
<i>Tab. 12. Zmapování, zda rodiče určují svým dětem, kolik volného času můžou strávit u počítače .....</i>	56
<i>Tab. 13. Srovnání studentů, kteří mají doma počítač připojený k Internetu .....</i>	57
<i>Tab. 14. Nejčastější využívání Internetu studenty.....</i>	58
<i>Tab. 15. Četnost návštěvnosti Internetových stránek se sexuální tematikou .....</i>	59
<i>Tab. 16. Četnost výskytu pirátské činnosti na Internetu u studentů v posledním měsíci .....</i>	60
<i>Tab. 17. Přehled nelegálního stahování z Internetu .....</i>	61
<i>Tab. 18. Čas, který stráví studenti denně surfováním na Internetu .....</i>	63
<i>Tab. 19. Nakupování výrobků nedostupných dětem a mládeži do 18 let prostřednictvím Internetu .....</i>	64
<i>Tab. 20. Nakupování nelegálních drog prostřednictvím Internetu.....</i>	65
<i>Tab. 21. Výdrž studentů bez přístupu k Internetu .....</i>	66
<i>Tab. 22. Čas strávený denně hraním počítačových her .....</i>	67
<i>Tab. 23. Obliba žánrů počítačových her.....</i>	68
<i>Tab. 24. Návštěvnost počítačových heren za poslední měsíc.....</i>	69
<i>Tab. 25. Znalost kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod. ....</i>	70
<i>Tab. 26. Zdravotní obtíže spojené s několikahodinovou prací na počítači ve volném čase .....</i>	71
<i>Tab. 27. Doba přímého kontaktu studentů se svými rodiči.....</i>	72

<i>Tab. 28. Nejvyšší ukončené vzdělání otce .....</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 29. Nejvyšší ukončené vzdělání matky .....</i>	<i>74</i>
<i>Tab. 30. Subjektivní pocit o množství volného času .....</i>	<i>75</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Využívání počítačů ve volném čase u dětí a mládeže studující ve Slavičíně

Jsem studentem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a chtěl bych Vás požádat o anonymní vyplnění mého dotazníku. Jelikož studuji třetí ročník Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, konkrétněji Sociální pedagogiku, musím pro své úspěšné dokončení studia a získání titulu Bc. napsat závěrečnou bakalářskou práci. Ze získaných dat z dotazníku vypracuji praktickou část mé bakalářské práce. Proto Vás žádám o pravdivé vyplnění dotazníku, který je absolutně anonymní, tudíž se nemusíte ničeho bát. Správnou odpověď zakroužkujte. V případě, že se spletete, škrtněte nesprávnou a znovu zakroužkujte správnou odpověď. Pokud nenajdete odpovídající odpověď, vyberte nejvíce se blížící odpověď z uvedené nabídky. Předem moc děkuji za vyplnění anonymního dotazníku.

1. Pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Kolik je Vám let?

- a) 14 a méně
- b) 15
- c) 16
- d) 17
- e) 18
- f) 19
- g) 20 a více

3. Kde bydlíte?

- a) V obci do 3000 obyvatel
- b) Ve městě od 3000 do 20 000 obyvatel
- c) Ve městě od 20 000 do 50 000 obyvatel
- d) Ve městě od 50 000 do 100 000 obyvatel
- e) Ve velkoměstě nad 100 000 obyvatel

4. Navštěvujete nějaký zájmový, sportovní či jiný volnočasový kroužek?

- a) Ano, pravidelně
- b) Ano, nepravidelně
- c) Někdy
- d) Jen výjimečně
- e) Ne, nenavštěvuji

5. Pokud navštěvujete nějaký zájmový, sportovní či jiný volnočasový kroužek, kolik hodin týdně v něm trávíte času?

- a) Žádný nenavštěvuji
- b) Méně než hodinu
- c) 1-3 hodiny
- d) 3-5 hodin
- e) 5-10 hodin
- f) 10 a více hodin

6. Máte ve Vaší rodině počítač?

- a) Ano
- b) Ne

7. Máte svůj vlastní počítač?

- a) Ano
- b) Ne

8. Kolik hodin z vašeho volného času denně strávíte u počítače?

- a) Méně než 1 hodinu
- b) 1-3 hodiny
- c) 3-5 hodin
- d) 5-10 hodin
- e) 10 a více hodin

9. Jak využíváte nejčastěji počítač ve volném čase?

- a) K získávání informací, vzdělávání a ke studiu
- b) K zábavě (hraní PC her, komunikaci, apod.)

10. K jakým účelům využíváte nejčastěji počítač?

- a) Hraní počítačových her
- b) Studiu, příprava do školy
- c) Sledování filmů
- d) Poslechu hudby
- e) Surfování na Internetu
- f) Prohlížení fotografií a obrázků
- g) Jinak (napíšte)

.....

11. Vědí Vaši rodiče, jakým způsobem trávíte svůj volný čas u počítače?

- a) Vždy
- b) Většinou
- c) Někdy
- d) Obvykle ne
- e) Nikdy

12. Určují Vám rodiče, kolik volného času můžete trávit u počítače?

- a) Vždy
- b) Většinou
- c) Někdy
- d) Obvykle ne
- e) Nikdy

13. Máte doma počítač připojený k Internetu?

- a) Ano
- b) Ne

14. K jakým účelům využíváte nejčastěji Internet?

- a) Studium a získávání informací
  - b) Online hraní počítačových her
  - c) Stahování hudby, filmů, programů
  - d) Navštěvování stránek se sexuální tematikou
  - e) Chat, ICQ, Skype, Facebook, apod.
  - f) Seznamování se s novými lidmi
  - g) Jinak (napište)
- .....

15. Navštěvujete někdy Internetové stránky se sexuální tematikou? Pokud ano, kolikrát za poslední měsíc?

- a) Nikdy
- b) 1-2 krát
- c) 3-5 krát
- d) 6-10 krát
- e) 11-20 krát
- f) 21 a vícekrát

16. Dopustil(a) jste se v posledním měsíci pirátské činnosti na Internetu? (např. nelegální stahování filmů, hudby, apod.)

- a) Nedopustil(a)
- b) 1-2 krát
- c) 3-5 krát
- d) 6-10 krát
- e) 11-20 krát
- f) 21 a vícekrát

17. Co nelegálně stahujete z Internetu? (možno označit i více odpovědí)

- a) Hudbu
- b) Filmy, seriály
- c) Hry
- d) Software (programy)
- e) Elektronické knihy, učebnice

18. Kolik hodin denně trávíte surfváním na Internetu?

- a) Na internet denně nechodím
- b) Méně než jednu hodinu
- c) 1-3 hodiny
- d) 4-6 hodin
- e) 7-10 hodin
- f) 10 a více

19. Nakupoval(a) jste někdy přes Internet výrobky nedostupné dětem a mládeži do 18 let?

- a) Ne, nikdy
- b) Jednou
- c) 1-3 krát
- d) 4-10 krát
- e) 11-20 krát
- f) 21 a vícekrát

20. Nakupoval(a) jste někdy přes Internet nelegální drogy?

- a) Ne, nikdy
- b) Jednou
- c) 1-3 krát
- d) 4-10 krát
- e) 11-20 krát
- f) 21 a vícekrát

21. Jak dlouhou dobu si myslíte, že byste dokázal(a) bez problémů vydržet bez přístupu k Internetu?

- a) Méně než jednu hodinu
- b) 1-3 hodiny
- c) 4-6 hodin
- d) 7-10 hodin
- e) 10 a více hodin

22. Kolik hodin denně trávíte hraním počítačových her?

- a) Počítačové hry nehraji
- b) Méně než jednu hodinu
- c) 1-3 hodiny
- d) 4-6 hodin
- e) 7-10 hodin
- f) 10 a více hodin

23. Jaké žánry počítačových her hrajete nejčastěji?

- a) Nehraji žádné počítačové hry
- b) Adventury
- c) Akční
- d) Arkády
- e) Erotické
- f) Logické
- g) Simulátory
- h) RPG
- i) Strategie

24. Navštěvujete počítačové herny? Pokud ano, kolikrát měsíčně?

- a) Nenavštěvuji
- b) 1-2 krát
- c) 3-5 krát
- d) 6-10 krát
- e) 11-20 krát
- f) 21 krát a vícekrát

25. Jaké jsou Vaše znalosti kancelářských programů MS Word, MS Excel, MS PowerPoint apod.?

- a) Výborná
- b) Velmi dobrá
- c) Dobrá
- d) Dostačující
- e) Nedostačující

26. Pociťujete bolesti zad, očí apod. spojené s několikahodinovým trávením volného času u počítače?

- a) Ne, zatím žádné potíže nepociťuji
- b) Obtíže pociťuji jen výjimečně
- c) Obtíže pociťuji téměř po každém několikahodinovém používání počítače
- d) Obtíže pociťuji při každém použití počítače
- e) Jinak (napíšte)

.....

27. Kolik hodin denně trávíte přímým kontaktem se svými rodiči?

- a) Méně než jednu hodinu
- b) 1-3 hodiny
- c) 4-6 hodin
- d) 7-10 hodin
- e) 10 a více hodin

28. Jaké má nejvyšší ukončené vzdělání Tvůj otec?

- a) Neukončené základní
- b) Základní
- c) Střední bez maturity
- d) Střední s maturitou
- e) Vysokoškolské
- f) nevím

29. Jaké má nejvyšší ukončené vzdělání Tvá matka?

- a) Neukončené základní
- b) Základní
- c) Střední bez maturity
- d) Střední s maturitou
- e) Vysokoškolské
- f) Nevím

30. Myslíte si, že máte hodně volného času?

- a) Mám málo volného času
- b) Mám hodně volného času

Děkuji za spolupráci. Ještě jednou si prosím projděte, zda jste odpověděl/a na všechny otázky.